Poštnina plačana v gotovini.

Leto XVIII., št. 290 — **Ljubljana, torek 14. decembra 1937** — **Cena 2 Din**

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.

Podružnica Maribor: Grajski trg 7. Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2 Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga čislo 78.180, Wien št. 105.241

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.—, Za inozemstvo Din 40.—.

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2440, Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Solidarnost usod

Beograd in ž njim ves jugoslovenski narod je v nedeljo pozdravil francoskega zunanjega ministra g Yvona Delbosa na način, kakor se sprejemajo le najmilejši prijatelji. Na sto tisoč ljudi cenijo množice, ki so se zbrale na ulicah prestolnice in prirejale dragemu gostu prisrčne manifestacije. Ta izredni sprejem je izpričal povezanost naše narodne duše z dušo Francije in njenega velikega naroda in bil ponoven dokaz neomajne hvaležnosti Jugoslavije napram veliki prijateljici iz težkih dni, a tudi njene neporušne volje, da ž njo roko v roki deluje za varnost in mir v Evropi.

Beograd je tretja etapa Delbosovega krožnega potovanja po vzhodni in jugovzhodni Evropi, kjer je po vrsti doslej obiskal že prijateljsko Poljsko in zavezniško Rumunijo; od nas bo odšel še k bratski Češkoslovaški. Francoski zunanji minister torej ne vrača obiskov samo francoskim zaveznikom, temveč našim skupnim zaveznikom, zaveznikom Francije in Jugoslavije. Prav lepo in prisrčno je to dejstvo podčrtal najprej rumunski zunanji minister Antonescu v svoji topli zdravici Delbosu, v kateri se je spomnil vseh rumunskih zaveznikov v Mali antanti in Balkanski zvezi. V nedeljo zvečer pa je na banketu v Beogradu isto misel izrazil tudi ministrski predsednik in zunanji minister dr. Milan Stojadinović, ko je poudaril, da nam je Delbosov poset še »posebno drag, ker je v okviru potovanja v prijateljske in zavezniške države, Poljsko, Rumunijo in Češkoslovaško, s katerimi nas družijo vezi dolgega, iskrenega in plodnega sodelovanja«.

Tako je minister Delbos po prisrčnem sprejemu v Bukarešti, po iskrenih zagotovilih popolne solidarnosti Francije in Rumunije, pa tudi Male antante in Balkanske zveze, ter skupne privrženosti načelom Društva narodov, in končno po izredno toplo stiliziranem komunikeju, kakršnega lahko sestavijo samo državniki dveh ozko povezanih prijateljskih narodov, prišel tudi med nas, da se prepriča o čustvih globokega spoštovanja, iskrene privrženosti in zvestobe, ki jih jugoslovenski narod goji do prijateljske in zavezniške Francije.

Po včerajšnjem triumfalnem sprejemu v Beogradu se nam sleherni komentar Delbosovega obiska zdi prav za prav odveč, kajti napisal ga je že narod sam. Dr. Stojadinović je v svojem govoru pravilno rekel, da je pogodba o prijateljstvu, sklenjena prvič pred 10 leti in nedavno podaljšana v Parizu za nadaljnjih pet let, »le formalni izraz obstoječega stvarnega stanja«. In ko je dodal, da je »želja po prijateljstvu in stvariteljskem sodelovanju med Francijo in Jugoslavijo osnovna poteza naše zunanje politike, katere edini namen je ohranitev miru«, si je predsednik vlade mogel biti svest, da je ta želja zasnovana na soglasni volji celokupnega naroda.

Delbos je to izjavo sprejel s posebnim zadovoljstvom na znanje in ji s svoje strani pridružil pomembne besede: »Bodite prepričani, da se francoska vlada in ves francoski narod zavedata solidarnosti naših usod in da sta navdahnjena z isto voljo.« Diplomatski akt podaljšanja francosko-jugoslovenske pogodbe iz leta 1927 je bil po Delbosu »izraz enodušne volje za sodelovanje, ki združuje Jugoslavijo in Francijo« in ki zato nima drugega namena, kakor da »jamči za varnost naših dveh držav, pospešujoč s tem obči mir po načelih pakta Društva narodov, ki izražajo najplemenitejše in najkoristnejše napore, ki so bili kdajkoli izvršeni, da bi se ljudje rešiil vojne nesreče in da bi se vneslo v odnošaje med narodi več pravice in prijateljstva«. Prav tako prisrčno se je spomnil Delbos tudi Male antante, ki »predstavlja enega izmed bistvenih činiteljev stabilnosti v Evropi«.

Nekateri francoski listi so prinesli te dni izjavo, ki jo je dal pokojni Viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj leta 1933. francoskemu novinarju Barbussu: »Očitali so nam, da smo preveč vezani na Francijo. To je napačno. Jugoslavija ni vezana na nobeno nacijo. Točno je samo to, da ljubimo Francijo, da Jugosloveni, kakor njih kralj, goje resnični kult napram plemeniti in bratski Franciji. Ali nimamo v ostalem istih nad in istih želja? In ali ne moremo teh nad in teh želja konkretizirati v eni sami besedi: Mir?« V duhu te programske izjave Velikega kralja želi ves naš narod, da v resnici ostane prijateljsko in stvariteljsko sodelovanje med Jugoslavijo in Francijo osnovna poteza naše zunanje politike, katere edina skrb je tudi danes samo mir. G. Delbos je spregovoril ne le kot moder državnik in Francoz, temveč tudi kot zvest prijatelj, ko je opozoril v svoji zdravici na »solidarnost naših usod«, ki se je jugoslovenski in francoski narod zavedata v celoti.

Kot živ izraz te zavesti francoskega naroda je te dni med nami Yvon Delbos, šef francoske zunanje politike, katerega pogum na bojiščih svetovne vojne kakor v borbi za mir na bojiščih mednarodne politike sta enako znana in dokumentirana. Iz srca želimo, da bi obrodil beograjski sestanek čim koristnejši sad. Edini smo si v cilju, da je naša prva mednarodna dolžnost ohraniti in zagotoviti mir, a potrebna je v v današnjih težkih časih tudi polna soglasnost v metodah in taktiki. V medsebojni zvestobi bodo Jugoslavija in Francija, Jugoslavija in njene ostale zaveznice zmagovito premagale vse težkoče.

DRUGI DAN DELBOSOVEGA OBISKA

Francoski zunanji minister je bil včeraj tudi v Šumadiji sprejet z velikimi ovacijami — Nadaljnji razgovori z dr. Stojadinovićem

Beograd, 13. dec. p. Francoski zunanji minister Yvon Delbos je posvetil današnji dan spominu na tvorce Jugoslavije ter se je poklonil najprvo na grobovih blagopokojnih kralja Petra I. in Aleksandra Zedinitelja na Oplencu, nato pa na grobu Neznanega junaka na Avali. Kakor včeraj njegov prihod v Beograd je bila danes njegova pot v Šumadijo velika manifestacija preprostega ljudstva za prijateljsko in zavezniško Francijo.

Minister Delbos je davi ob 9. krenil s svojim spremstvom s francoskega poslaništva na topčidersko postajo, kjer ga je čakal poseben vlak. Spremljala sta ga med drugimi tudi francoski poslanik v Beogradu Raymond Brugere in jugoslovenski poslanik v Parizu dr. Purić.

Tople manifestacije v Šumadiji

Ob 10.26 je posebni vlak prispel v Mladenovac. Mesto je bilo vse v jugoslovenskih in francoskih zastavah, od blizu in daleč pa so prihiteli preprosti seljaki, da izkažejo čast francoskemu gostu. Na peronu so pozdravili goste zastopniki vojaških in civilnih oblasti. Ko se je Delbos pojavil, je bil predmet dolgotrajnih ovacij. V imenu šumadijskega prebivalstva ga je pozdravil župan Janko Badžak. Naglasil je, da se je Delbos že v tej kratki dobi svojega bivanja v Jugoslaviji mogel prepričati, s koliko ljubeznijo sprejema naš narod goste iz Francije, s katero ga vežejo ne samo spomini na skupne borbe na bojnih poljanah marveč tudi zavezništvo v povojni dobi, ko sta Jugoslavija in Francija vedno tesno sodelovali pri učvrstitvi miru. Še posebno topel naj mu bo pozdrav v srcu Šumadije kjer spijo večni sen herojski tvorci Jugoslavije, veliki in nesmrtni Karadjordjevići.

Zunanji minister Delbos, vidno vzradoščen nad tako prisrčnim sprejemom se je v kratkem govoru zahvalil za pozdrav in izrazil svoje zadovoljstvo, da se mu je nudila prilika obiskati Jugoslavijo in se pobliže seznaniti z jugoslovenskim narodom, čigar vrline je vedno visoko cenil. Globoko ga je dirnil mogočni sprejem v Beogradu, a še mnogo bolj je ginjen tu, ko ga pozdravlja kmečki narod. Tudi on je kmečki poslanec ter pozna vse skrbi in težave kmeta.

V spremstvu domačinov je nato Delbos krenil peš s kolodvora v mesto in je še le pri kavarni Kosmaj vstopil v pripravljeni avtomobil. Med neprestanimi ovacijami in navdušenim vzklikanjem Franciji in francoskemu prijateljstvu je sprevod avtomobilov počasi krenil proti Topoli.

Tudi v Topoli je bil Delbos deležen enako toplega sprejema s strani domačega prebivalstva, ki se je v velikem številu zbralo na trgu. Na Oplencu se je takoj podal h grobovoma kralja Petra in kralja Aleksandra ter položil na vsakega krasen venec z veliko francosko trobojnico. Tudi francoski novinarji so položili venec. Z daljšim molkom je Delbos počastil spomin velikih pokojnikov, nato pa si je ogledal cerkev in ostale zanimivosti, ki mu jih je tolmačil naš pariški poslanik Purić.

Okrog poldneva se je Delbos z avtomobilom odpeljal nazaj proti Beogradu. Ustavil se je na Avali kjer se je poklonil pred spomenikom Neznanega junaka in tudi tu položil lep venec. Potem je odšel v hotel na Avali, kjer ga je pričakoval predsednik vlade dr. Stojadinović, ki je tu priredil na čast francoskim gostom intimno kosilo.

Na Avali

Beograd, 13 decembra AA Ob 14. je predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr Stojadinović priredil v hotelu na Avali kosilo v čast francoskega zunanjega ministra. Udeležili so se ga dr. Stojadinović s soprogo, minister Delbos, poslanik Brugere s soprogo, kabinetni šef Rossard, finančni minister Letica s soprogo, vojni minister general Marić s soprogo, pomočnika zunanjega ministra Andrić in Pilja, poslanik Purić, načelnik političnega oddelka Smiljanić, načelnik zunanjega ministrstva Jakovljević, svetnik francoskega poslaništva baron Cause, francoski vojaški ataše itd.

V sosedni dvorani je istočasno priredil šef Centralnega presbiroja dr. Luković intimno kosilo za francoske novinarje, ki spremljajo Delbosa. Po kosilu si je minister Delbos ogledal dela pri Meštrovićevem spomeniku Neznanega junaka Ob 15.40 se je odpeljal na francosko vojaško pokopališče.

Druga konferenca z dr. Stojadinovićem

Po kosilu na Avali se je vrnil minister Delbos v Beograd na francosko poslaništvo, od tam pa je kmalu krenil na pokopališče, kjer so pokopani francoski vojaki, ki so padli v bojih za Beograd. Nato je bil sprejet pri kraljevem namestniku dr. Radenku Stankoviću, s katerim se je razgovarjal pol ure.

Ob 17. so se na francoskem poslaništvu nadaljevali razgovori med Delbosom in dr. Stojadinovićem. Razgovori so trajali nad dve uri.

Zvečer je priredil francoski poslanik na čast Delbosu banket, na katerega so bili povabljeni mnogi predstavniki. Po banketu je bl ob 22. na poslaništvu velik sprejem.

Delbosov nagovor po radiu

Beograd, 13. decembra. p. Nocoj ob 19.15 so oddajale vse štiri jugoslovenske radijske postaje (Beograd normalna in kratkovalovna ter Ljubljana in Zagreb) kratek pozdravni nagovor francoskega zunanjega ministra Yvona Delbosa na jugoslovenski narod. Francoski državnik se je najprej toplo zahvalil za prisrčni in sijajni sprejem, ki ga mu je priredil jugoslovenski narod ob njegovem prihodu v prestolnico Jugoslavije. Dejal je, da razume te manifestacije kot izraz volje jugoslovenskega naroda za čim tesnejše sodelovanje z zavezniškim francoskim narodom. Z globokim priznanjem občuduje napredek Jugoslavije in njenega herojskega naroda. Prepričan je, da so vezi, ki vežejo jugoslovenski narod in francosko nacijo, neporušne in da bosta kakor doslej tudi v bodoče ramo ob rami služila velikim idealom pravice, mednarodnega sožitja in utrjevanja miru. Končno se je minister Delbos še enkrat zahvalil za izraze simpatije in prijateljstva, ki jih je v Jugoslaviji deležen kot zastopnik francoske nacije.

Po govoru ministra Delbosa so postaje oddajale še francosko himno.

Manifestacije v Splitu

Split, 13. dec. p. V Splitu so bile snoči povodom obiska francoskega zunanjega ministra manifestacije za francosko-jugoslovensko prijateljstvo Velika povorka je krenila pred francoski konzulat, kjer so se razvile ovacije za Francijo Francoski konzul se je z balkona konzulata zahvalil za ta izraz prijateljstva.

Resolucija beograjske Trgovske zbornice

Beograd 13. dec. p. Na današnji seji beograjske Trgovske zbornice je predsednik Miljutin Stanojević pred prehodom na dnevni red omenil obisk francoskega zunanjega ministra Delbosa in naglasil, da prav gospodarski krogi vedo najbolje ceniti prijateljstvo in zavezništvo Francije. Zato se radujejo tega obiska, ki bo gotovo pripomogel k še večji poglobitvi medsebojnih gospodarskih odnošajev. Na njegov predlog je bila z velikimi ovacijami sprejeta resolucija, s katero gospodarski krogi pozdravljajo obisk zunanjega ministra zavezniške in prijateljske Francije ter izražajo željo po čim tesnejšem sodelovanju na vseh poljih.

Pariški odmevi

Pariz, 13. dec. br. Današnji pariški listi objavljajo poročila svojih dopisnikov, ki spremljajo zunanjega ministra Delbosa, o prvih razgovorih med Delbosom in Stojadinovićem. Soglasno ugotavljajo, da se je pri tej priliki vnovič manifestirala neomajna zvestoba med Jugoslavijo in Francijo. »Petit Parisien« piše, da je francosko-jugoslovenska pogodba v polni veljavi ne samo po mrtvi črki, nego tudi po duhu. Jugoslavija je zvesta politiki evropskega ravnotežja, nihče pa ji ne more zameriti, če stremi po izboljšanju svojih odnošajev z vsemi sosedi. Napram Mali antanti ne misli Jugoslavija v nobenem pogledu spremeniti svojega stališča in bo ostala vedno zvesta Rumuniji in Češkoslovaški. Pri tem pa bo vztrajno delala za razširjenje sporazuma med podunavskimi in balkanskimi državami. Odobrava tudi načrt dr. Hodže o gospodarskem sodelovanju podunavskih držav.

Službena agencija Havas je o Delbosovih razgovorih v Beogradu izdala poročilo, v katerem naglaša, da je temeljna osnova jugoslovenske politike sodelovanje s Francijo, z Malo antanto in Balkansko zvezo. Ona stremi po poglobitvi sodelovanja v Podunavju in ni proti načrtom o sodelovanju v Srednji Evropi, kakor jih je sestavil dr. Milan Hodža.

Sestanek tudi na Madžarskem

Budimpešta, 13. dec. g. Sedaj je gotovo, da se bo francoski zunanji minister Delbos ob priliki svojega potovanja skozi Madžarsko v Prago sestal v sredo z madžarskim zunanjim ministrom Kanyo. Delbos bo prispel na vzhodni kolodvor v Budimpešto ob 6. zjutraj ter bo nadaljeval pot ob 7. Sestanek obeh državnikov je bil dogovorjen že za Delbosovega bivanja v Bukarešti. Kako se bo vršil ta razgovor, ali med postankom v Budimpešti kljub rani uri na kolodvoru samem, ali pa bo Kanya spremljal francoskega državnika nekaj časa na potovanju skozi Madžarsko, še ni gotovo.

Ameriška topničarka „Panay“ potopljena

Novi hudi incidenti na Jangceju — Silno ogorčenje v Ameriki

Šanghaj, 13. dec. k. Po japonskih letalskih napadih na angleško vojno ladjo »Lady Bird« in neki angleški vlačilec so se dogodili na Jangceju med Vuhujem in Nankingom preteklo soboto in včeraj še nekateri incidenti, ki so izzvali silno vznemirjenje v vseh mednarodnih krogih Najhujši je bil napad japonskih baterij na ameriško vojno ladjo »Panay» ki jo je zadelo več granat, tako, da se je v nekaj minutah potopila. Ladja se je v spremstvu treh cisternskih ladij ki so bile polne petroleja, približala Fosijenu, kjer sta se utaborila dva japonska topniška polka pod poveljstvom polkovnika Hasimote Na topničarki je bilo okrog 110 ljudi, 65 mož posadke in nekaj čez 50 civilistov, med njimi dva ameriška poslaniška tajnika, en Anglež in trije Italijani. Večina posadke in ostalih potnikov se je rešila Mnogi med njimi so bili ranjeni 18 ameriških mornarjev je utonilo Med ranjenci je tudi poveljnik ladje kapetan Hughes. Ranjence so prepeljali v neko prevezovališče v Fosijenu Na brzojavne pozive z ladje je prihitelo na pomoč nemudoma več drugih vojnih ladij, med njimi angleška topničarka »B« in ameriška torpedovka »Oahu« Po naknadnih ugotovitvah je tudi eden izmed obeh ameriških diplomatskih uradnikov utonil Japonci so potopili pol ure pozneje tudi še eno izmed omenjenih petrolejskih ladij, ki so last družbe Standard Oil.

Japonske oblasti v Šanghaju so izdale poseben komunike, v katerem priznavajo, da je potopitev topničarke »Panay« resen incident, ki ga japonske oblasti globoko in iskreno obžalujejo. Pomorsko poveljstvo je izdalo tudi že vse potrebne ukrepe, da se v bodoče taki incidenti preprečijo.

Kakor poročajo iz Tokija, sta davi ameriški poslanik Grew in angleški poslanik sir Craibe pri zunanjem ministru Hiroti odločno protestirala proti napadom na angleške in ameriške vojne ladje in zahtevala popolno odškodnino za materialno škodo kakor tudi za prizadete interese ameriških žrtev. Če se bodo taki incidenti še kdaj ponovili, bodo ameriške in angleške pomorske oblasti izdale najostrejše ukrepe, da zaščitijo svoje vojne ladje in posadko. Zunanji minister Hirota se je zaradi incidenta opravičil in izjavil, da je že uvedena najstrožja preiskava. Japonske vojaške oblasti so tudi že odredile, da se prekinejo vse vojaške operacije okrog Fosijena.

V Ameriki je nastalo zaradi incidenta silno ogorčenje. Politični krogi zahtevajo naj ameriško pomorsko poveljstvo poskrbi, da se ameriška čast na Kitajskem ne bo več gazila na tako brezobziren način. Večje število poslancev in senatorjev namerava v parlamentu zahtevati odločen nastop vseh ameriških oboroženih sil proti Japoncem.

Francosko-nemška pogajanja

Pariz, 13. dec. o. V diplomatskih krogih so danes razpravljali o pogajanjih, ki se bodo v kratkem pričela med Parizom in Berlinom za sklenitev kulturnega sporazuma in konvencije o tisku. Nemci zahtevajo, naj francoska vlada po zgledu poljske ukine na francoskem ozemlju vse nemške liste, ki napadajo narodnosocialistični režim. Glede te zahteve francoska vlada še ni zavzela nikakega stališča, znano je le, da je bila francoska delegacija za ta pogajanja že imenovana.

Brzojavke med Rimom in Beogradom

Beograd, 13 dec. AA. Ob vrnitvi iz Italije je predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović izmenjal zelo prisrčne brzojavke s šefom italijanske vlade Mussolinijem in zunanjim ministrom grofom Cianom.

Eksplozija v transvalskem rudniku

London, 13. dec. br. V velikem rudniku v Transvalu (Južna Afrika) je nastala v 1.300 m globokem rovu eksplozija. Osem rudarjev je ubilo, več pa jih je bilo ranjenih. Deset rudarjev še pogrešajo in mislijo, da so zasuti v rovu.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Ženeva in izstop Italije

Splošno pričakujejo, da bodo izstopile iz DN še nekatere južnoameriške države in Albanija

Ženeva, 13. dec. d. V soboto o polnoči je službujoči tajnik Društva narodov sporočil generalnemu tajniku Avenolu, da je Italija izstopila iz Društva narodov, včeraj pa je Avenol sporočil tozadevno brzojavko italijanskega zunanjega ministra Ciana vsem državam, ki so članice Društva narodov.

Glavni tajnik DN je poslal obenem italijanskemu zunanjemu ministrstvu naslednjo brzojavko:

»Čast mi je potrditi sprejem vaše brzojavke z dne 1. decembra, da Italija od tega dne dalje po čl. 1 točka 3 preneha biti članica DN. Vašo brzojavko in svoje potrdilo sem sporočil vsem članom Društva narodov.«

Po mnenju, ki prevladuje v krogih Društva narodov, bo imela odločitev italijanske vlade bržkone naslednje posledice:

1. Anglija in Francija bosta odgovorili na italijanski korak s pozivom k tesnemu sodelovanju vseh demokratskih držav.

2. Reforma Društva narodov bo izvedena pospešeno v l. 1938.

3. Anglija bo podvzela v Washingtonu korake, da bi pridobila Zedinjene države za neposredno sodelovanje pri Društvu narodov.

4. Društvo narodov bodo zapustile tudi Albanija in nekatere latinske južno-ameriške države.

5. Francov režim v Španiji ne bo priznan.

6. Takoj po božiču se bo sestal odbor 23 tih za Kitajsko, ki naj bi sklenil gospodarske sankcije proti Japonski.

Z opustitvijo misli o univerzalnosti Društva narodov se sporedno pojavlja načrt o pomladitvi ženevske ustanove s poenostavljenjem njenega kompliciranega mehanizma. Baje bo spravila Anglija že v januarju vnovič na dnevni red svojo staro željo po uresničenju načrta o osnovanju skupne vojske Društva narodov. Reforma naj bi se izvedla tako, da bi ustregla tudi washingtonskim željam. Dejstvo je, da so se med Anglijo in Zedinjenimi državami vršila pogajanja že nekaj tednov v tej smeri

Samo po sebi je umevno, da bo imel italijanski korak tudi druge posledice. Tako govore splošno o bližnjem izstopu Albanije in več manjših latinskih ameriških držav, predvem Čila iz Društva narodov Stališče Portugalske, ki je ideološko najbližja Italiji, trenutno ni aktualno. Prav tako so v Ženevi prepričani, da bodo Avstrija, Madžarska in Švica še nadalje ostale zveste Društvu narodov.

Odhod italijanskih zastopnikov iz Ženeve

Rim, 13. dec. o. Italijanski funkcionarji pri Društvu narodov, med njimi zastopnik generalnega tajnika Pilotti, so podali ostavko in se vrnili v Italijo. Za sedaj še ni znano, ali bo Italija izstopila tudi iz mednarodnega urada za delo. Davi je prispel v Rim italijanski zastopnik v tej mednarodni ustanovi in se takoj pričel posvetovati z zastopniki vlade in fašistične stranke, ali je sodelovanje Italije v mednarodnem delovnem uradu sploh še mogoče. Kakor zatrjujejo dobro poučeni krogi, Italija vendarle ne bo izstopila iz tega urada. Mednarodni delovni urad smatrajo za ustanovo, ki ni odvisna od Društva narodov.

Posebno se italijanski politični krogi sedaj zanimajo tudi za to, ali se Italija ne bo umaknila iz londonskega nevtralnostnega odbora. To ji za sedaj iz političnih razlogov ne kaže, kajti v primeru, da bi se osvobodila svojih obveznosti po mednarodnem nevtralnostnem sporazumu, bi postale proste tudi vse ostale sile, ki bi potem lahko mirno intervenirale v španski državljanski vojni, tak razvoj mednarodne politične situacije pa Italiji in njenim evropskim prijateljem ne bi nič koristil.

Nemčija se ne bo vrnila v DN

Berlin, 13. dec. d. Povratek Nemčije v Društvo narodov ne pride več v poštev, ugotavlja uradna nemška izjava glede na izstop Italije iz Društva narodov. Izjava poudarja, da ima Nemčija za odločitev italijanske fašistične vlade popolno razumevanje in najtoplejše simpatije. Sedaj je Italija prinesla končno razjasnjenje. **Po izstopu Japonske, Nemčije in Italije iz Društva narodov, nimajo velesile, ki so še zastopane v Ženevi, nobene pravice več, da bi predstavljale Društvo narodov kot najvišji organ mednarodne pravičnosti.** Nemška vlada je v popolnem soglasju z italijansko v prepričanju, da ženevski politični sistem ni samo zgrešen, temveč tudi škodljiv.

»Völkischer Beobachter« piše med drugim:

Zakon časti je zahteval od Nemčije, da je po osvoboditvi izpod židovske diktature leta 1933 objavila, da zapušča ženevsko ustanovo. V naravnem razvoju se sedaj proti Ženevi uveljavlja ozdravljenje zavestnih držav. Nemška izjava velja tistim, ki mislijo, da bo Nemčija počasi odprla vrata tiste ustanove, kjer je doživela največja razočaranja. DN bi moralo biti izraz zmagoslavja držav ki so zmagale v svetovni vojni. Toda proti temu načrtu se je dvignil trikot Berlin-Rim-Tokio, ki zastopa življenjsko moč treh odločnih narodov. Nemški narod je že leta 1933 pokazal svojo voljo za mir med narodi.

Veličasten pogreb nadškofa dr. Bauerja

Pri pogrebnih svečanostih so v sprevodu in špalirju sodelovale velike množice ljudi iz Zagreba in okolice

Zagreb, 13. dec. o. Davi ob 9. se je pričel pogreb pokojnega nadškofa dr. Antona Bauerja. Pri pogrebu je sodeloval ves Zagreb. Vreme je bilo močno oblačno, a šele proti poldnevu je začelo nekoliko deževati. Mladina osnovnih, srednjih, strokovnih in meščanskih šol se je že zjutraj razvrstila v špalir po ulicah, po katerih se je pomikal pogrebni sprevod. Od 9. do 12. so bile vse trgovine in delavnice zaprte, uradi pa ves dan. Mesto je vse v črnih zastavah. Po ulicah, določenih za sprevod, so gorele žarnice, ovite v črn flor. Skupno z zadušnico v katedrali je pogreb trajal polne štiri ure. V sprevodu je šlo okrog 15. tisoč ljudi, v špalirju pa je bilo več desettisočev Zagrebčanov in okoličanov.

Visoki civilni, vojaški in cerkveni predstavniki

Ob 9. je prispel pred nadškofijski dvorec kraljevi namestnik dr. Ivo Perović, ki je zastopal Nj. Vel. kralja Petra II. Od ministrov so prišli dr. Vrbanić, Magašević, Simonović in dr. Krek. Senat so zastopali senatorji Sverljuga, Frangeš, Kukuljević Saksinski in Gaj, narodno skupščino pa narodni poslanci dr. Miškulin, Mahnič in drugi. Pogrebnih svečanosti so se dalje udeležili ban dr. Ružić, župan dr. Peičić in komandant IV. armije general Jurišić z več generali. Dr. Maček se pogreba ni udeležil in tudi ni poslal nobenega zastopnika. Od poslancev bivše HSS sta šla v sprevod le dr. Trumbić in dr. Reberski, ki sta bila osebna prijatelja pokojnega nadškofa.

Od cerkvenih dostojanstvenikov so bili prisotni bosanski nadškof dr. Šarić, slovenska škofa dr. Rožman in dr. Tomažič, škofje dr. Burić iz Senja, dr. Srebrnić iz Krka, dr. Pušić s Hvara, dr. Bonefačić iz Splita, dr. Mileta iz Šibenika, dr. Garević iz Dubrovnika, Mišić iz Mostarja, dr. Garić iz Banjaluke, škofje dr. Budanović iz Subotice in dr. Gnidovec iz Skoplja. Opravičila sta se beograjski nadškof dr. Ujčič in srbski primas nadškof Dobrečić iz Bara. Pogrebne svečanosti je vodil novi nadškof dr. Stepinac, asistirala pa sta mu škofa Akšamović iz Djakova in Myaradi iz Križevcev.

Pogrebni sprevod

Takoj po prihodu kraljevega namestnika dr. Perovića so prinesli krsto s pokojnikovim truplom iz nadškofijske kapele na mrtvaški voz, v katerega je bilo vpreženih šest vrancev. Ob vozu so se razpostavili kot častna straža križarji, člani veteranskih društev »Jelačić« in »Zrinjski« v uniformah, nadalje uniformirani člani varaždinske mestne garde ter podoficirji redne vojske z golimi sabljami. Vojska je bila v sprevodu zastopana razen po generalih in oficirjih še posebej po četi pešadije, eskadronu konjenice in bateriji artilerije. Pet godb je sviralo žalne koračnice. Neštete delegacije društev so sodelovale s svojimi zastavami, med njimi tudi slovenski akademski društvi »Danica« iz Ljubljane in »Slomšek« iz Maribora. V pogrebnem sprevodu so se uvrstili tudi rektor univerze Lovrić z dekani vseh fakultet, nadalje zastopniki vseh kongregacij, vseh organizacij hrvatske katoliške akcije, tretjeredniki, zastopniki vseh nadškofijskih šol in ustanov, zastopniki vseh gospodarskih organizacij in korporacij. Skupno so v sprevodu nosili nad 50 zastav in praporov raznih društev. V ogromnem številu se je pogrebnega sprevoda udeležila duhovščina.

Za krsto so se za pokojnikovo rodbino uvrstili kraljevi namestnik dr. Perović, ministri, ban, podban, generaliteta, predsednik Jugoslovenske akademije dr. Bazala s člani akademije, predsednika obeh oddelkov Stola sedmorice, konzularni zbor in drugi odličniki.

Še pred škofijskim dvorom je nadškof dr. Stepinac ob asistenci djakovskega škofa Akšamovića in grškokatoliškega škofa Nyaradija opravil pogrebni obred, pri katerem je sodeloval pevski zbor klerikov zagrebške katedrale. Nato je pevski zbor hrvatskega društva »Kolo« zapel žalostinko.

Spominski govori

Sprevod se je pomikal med zvonenjem zvonov vseh zagrebških cerkva po določeni poti skozi nadškofijski park po Palmotičevi ulici do Branimirjeve ulice in od tod mimo glavnega kolodvora do palače Jugoslovenske akademije. Tam se je ustavil. Predsednik akademije dr Albert Bazala je imel kratek poslovilni govor, v katerem je poudaril pokojnikovo znanstveno delo. Obeležil je njegovo delovanje v akademiji, ki ji je bil dolga leta član in pokrovitelj in v kateri je častno nadaljeval delo škofa Strossmayerja.

Izpred akademije se je sprevod pomikal dalje po Praški ulici, Jelačičevem trgu in po Bakačevi ulici pred katedralo. Posebno na Jelačičevem trgu je bil naval ljudstva ogromen.

Ko se je voz s krsto ustavil pred vrati katedrale, je pevsko društvo Gjalski zapelo žalostinko. Nato so sledili štirje komemorativni govori. Prvi je govoril zagrebški župan dr. Peičić. Poslovil se je od nadškofa v imenu mesta Zagreba in ponovno naštel vse njegove velike zasluge za cerkev, narod in državo. Kanonik dr. Rožič je govoril v imenu književnega društva »Sv. Jeronim«, Miljutin Majer pa kot veliki mojster (predsednik) »Bratov hrvatskega zmaja« in v imenu zagrebških katolikov. Naglašal je, da je bil veliki pokojnik vedno solidaren s hrvatskimi voditelji. Poslednji je govoril kot zastopnik varaždinskega okraja varaždinski župan dr. Milković.

Po končanih govorih so krsto odnesli v cerkev, pevsko društvo poštarjev »Golob« pa je zapelo žalostinko ob spremljanju železničarske godbe.

V katedrali

Bilo je ravno poldne, ko so krsto položili na katafalk sredi cerkve. Na častnem mestu poleg oltarja je zavzel svoje mesto kraljevi namestnik dr. Perović. Okrog oltarja so se razvrstili škofje, okrog mrtvaškega odra pa pokojnikovi sorodniki in predstavniki oblastev. Mašo zadušnico je daroval nadškof dr. Stepinac ob številni asistenci kanonikov. Po zadušnici je imel bosanski nadškof dr. Šarić cerkven govor, nakar so pokojnikovo truplo še enkrat blagoslovili nadškofa dr. Stepinac in dr. Šarić ter škofje dr. Rožman, dr. Bonefačić in dr. Nyaradi. Po teh cerkvenih obredih so krsto spustili v kripto tik za glavnim oltarjem. V tem hipu je četa pešadije, ki se je razvrstila pred katedralo, oddala častno salvo. Pogrebne svečanosti so bile s tem zaključene.

Poslednji boji za Nanking

Po poročilu japonskega glavnega stana so Japonci včeraj popolnoma zasedli Nanking

Šanghaj, 13. dec. o. Boji v Nankingu in okrog njega se nadaljujejo z nezmanjšano srditostjo. Japonci so se izkrcali tudi na druem bregu Jangceja ter zavzeli mesto Pukov in tako preprečili možnost bega kitajske posadke iz mesta. Boji se nadaljujejo za mestnim obzidjem in tudi na nekaterih krajih obzidja, kjer so se posamezne kitajske čete zabarikadirale in se z vso energijo upirajo poizkusom Japoncev, da bi prodrli dalje. Kljub vsemu so danes Japonci priborili več značilnih uspehov. **Kakor poročajo, so Japonci ob 13. zavzeli sedež vlade v Nankingu po ogorčeni in krvavi borbi s kitajskim bataljonom, ki je tamkaj vzdržal do zadnjega moža. Kmalu potem so zavzeli tudi Čangkajškovo rezidenco.**

Najbolj uspešno se Kitajci borijo v vzhodnih okrajih mesta. Kitajski bataljoni prehajajo še vedno v protinapade ter jim je uspelo zavzeti posamezne bloke hiš. Boji so slični onim v Madridu. V zadnjih treh dneh se je Kitajcem posrečilo Japonce vreči večkrat nazaj do mestnega obzidja, vendar pa so se morali potem umakniti na stare postojanke.

Šanghaj, 13. dec. w. Glavni stan generala Macui objavlja, da so Japonci ob zatonu solnca popolnoma zasedli Nanking.

Beg Kitajcev po Jangceju

Tokio, 13. dec. w. Kitajske čete pri Nankingu so se včeraj pričele umikati ter so prešle na severni breg reke Jangce. Japonska letala so jih napadla Štiri velike ladje in mnogo manjših je bilo potopljenih. Ubitih je več tisoč Kitajcev.

Ruska pomoč Kitajcem

Moskva, 13. dec. AA. Uradno zopet demantirajo vesti o vojaški zvezi med Rusijo in Kitajsko. Tudi kitajski poslanik v Moskvi je zanikal to vest.

Tokio, 13. dec. AA. Listi pišejo, da se že čuti pomoč, ki jo dobivajo Kitajci iz Rusije. Čete iz zunanje Mongolije se odkrito bore v vrstah kitajske vojske.

Konferenca gen. štabov Male antante

Praga, 13. dec. br. Dopoldne sta prispela v Prago v spremstvu večjega števila višjih oficirjev general Jonescu, šef rumunskega generalnega štaba, in general Nedić, šef jugoslovenskega generalnega štaba. Na kolodvoru so ju sprejeli in pozdravili šef češkoslovaškega generalnega štaba general Krejči z večjim številom generalov, zastopnik zunanjega ministra ter jugoslovenski poslanik dr. Protić. Že popoldne se je pričela konferenca šefov generalnih štabov držav Male antante. Na njej bodo izmenjali misli in izkušnje, dobljene pri letošnjih manevrih, ter razpravljali o izenačenju oborožitve in vojne organizacije. Konferenca bo trajala več dni. Po konferenci si bodo ogledali češkoslovaško oboroževalno industrijo, predvsem Škodove zavode in tovarne letal.

Nov češkoslovaški trgovinski minister

Praga, 13. dec. g. Prezident dr Beneš je danes na predlog vlade imenoval za trgovinskega ministra dosedanjega podpredsednika poslanske zbornice Mlčocha. Ker je Mlčoch eden izmed vodilnih članov obrtne stranke, kateri je pripadal tudi njegov prednik pokojni minister Najman, se sestava vladne koalicije ne bo spremenila.

Madžarski vojni minister v Rimu

Rim, 13. dec. AA. Snoči je prispel v Rim madžarski vojni minister general Röder.

Pričetek Francove ofenzive

Salamanca, 13. dec. o. Dolgo pričakovana velika ofenziva nacionalistov se je včeraj pričela. Na madridski in teruelski fronti so se včeraj popoldne oglasili nacionalistični topovi, ki so pričeli bruhati na tisoče granat proti republikanskim postojankam. Najhujše je bilo obstreljevanje postojank okrog Brunete na Guadalajari, okrog Toleda in južno od Teruela. Tukajšnji krogi zatrjujejo, da je bil republikanski odpor že z obstreljevanjem omajan. Davi so se pri Bruneti pričeli prvi nacionalistični napadi, o katerih poteku pa za sedaj še ni podrobnih poročil. S prav veliko silo se je pričela nacionalistična ofenziva zlasti na teruelskem bojišču.

Snoči je nacionalistično topništvo bombardiralo tudi Madrid. Dvanajst granat je padlo v središče mesta. Bombardiranje je trajalo še pozno v noč. Število mrtvih in ranjenih je zelo veliko.

Flandin v Berlinu

Berlin, 13. dec. Davi je prispel v Berlin bivši predsednik francoske vlade Pierre Etienne Flandin. Prišel je po zasebnih opravkih. V Pariz bo odpotoval najbrže jutri na večer.

Poplave v Kaliforniji

San Francisco, 13. dec. w. Pri poplavah v severni Kaliforniji je utonilo pet ljudi, nad 500 pa jih je ostalo brez strehe. V dolini Sacramenta je poplava povzročila velika opustošenja. Škodo cenijo na več milijonov dolarjev.

Krstna slava kraljevskega doma

Beograd, 13. decembra. AA. O priliki slave Nj. Vel. kralja in Nj. Vis. kneza namestnika se je danes, na dan sv. Andreja Prvozvanega vršila služba božja v dvornem hramu na Dedinju. Opravil jo je dvorni prota Popović. Nato se je v velikem salonu na Dedinju vršilo rezanje slavskega kolača, ki so ga držali Nj. Vel. kralj, Nj. Vis. knez namestnik in redov kraljeve garde Kaplarević. Obredu so prisostvovali Nj. Vel. kraljica Marija, kraljevič Andrej, kneginja Olga in mala princesa Elizabeta. Prisotne so bile tudi vse dvorne dame ter civilni in vojaški dom Nj. Vel. kralja.

Beležke

Zagrebške fantazije

Zagrebški »Jutarnji list« posveča enako kakor »Obzor« kar presenetljivo in občudovanja vredno pozornost dogodkom v JNS. Ako se sestaneta kje vsaj dva pristaša JNS, že ve ta ali oni zagrebški list kaj svojega povedati o tem sestanku. Zaradi tega bi bilo čudno, če bi molče prešli preko posvetovanj nekaterih članov glavnega odbora JNS, ki so bila pretekli teden v Beogradu, a so bila neslužbenega značaja. »Jutarnji list« pa je imel na tem razgovoru menda svojega posebnega poročevalca, ker si drugače ni mogoče tolmačiti njegovih »izvirnih informacij« o njihovem poteku.

Ta posebni poročevalec »Jutarnjega lista« je poročal iz Beograda svojemu listu nič več in nič manj, kakor da je zopet enkrat izbruhnil punt v vodstvu JNS. To pot sta se sprijela senator Banjanin in dr. Kosta Kumanudi, ki jo hoče potegniti naravnost v JRZ. Banjanin pa je ostro proti temu in zato ni dosti manjkalo da se ni spravil kar dejansko nad dr. Kumanudija.

Ni potreba še posebej ugotavljati, da so vesti o kakih sporih v vodstvu JNS, ali celo med senatorjem Banjaninom in dr. Kumanudijem, od konca do kraja izmišljene. Za čigav račun objavljata »Jutarnji list in »Obzor« take in slične izmišljotine, pa tudi ni težko uganiti.

Mačkovstvo in komunizem

»Hrvatski dnevnik« razpravlja v uvodniku o ljudski fronti in o sodelovanju s komunisti ali desničarji. Po njegovem mišljenju Hrvatom ni potrebno sodelovanje niti s komunisti, niti s fašisti. Med drugim pravi list:

»Mi smo sami dovolj močni, da brez pomoči komunistov v kali zatremo vsak poskus kakršnekoli afirmacije fašizma med Hrvati. Prav tako pa smo tudi dovolj jaki, da preprečimo sleherno akcijo komunistov brez kakega sodelovanja s fašizmom. Mi smo strogo demokratičen narod z razvitim socialnim čutom, pripravljeni vsak hip braniti demokracijo, ker vidimo v njej najboljše sredstvo za afirmacijo človeškega dostojanstva in najboljšo podporo za dosego naših narodnih teženj in zahtev. Nam pa ni potrebna podpora takih pobornikov za demokracijo, kakor so komunisti, ki jim je končni cilj le uničenje demokracije.«

Sestanki srbijanske združene opozicije

Nedeljo so porabili predstavniki beograjske združene opozicije zopet za prireditev cele vrste shodov in sestankov po Srbiji. Med drugimi so se sestali v Nišu pristaši staroradikalov, ki so jim poročali minister Anta Radojević, nar. poslanec Stojan Špadijer in Duda Bogdanović. V Svrljigu so zborovali davidovičevci, ki jim je referiral publicist dr. Dragomir Ikonić, v vasi Žitoraču pa so se zbrali pristaši vseh skupin združene opozicije. Govorili so jim inž. Anta Radojević, poslanec Špadijer in Duda Bogdanović.

Ljotić o zagrebškem sporazumu

V Vršcu je govoril voditelj Zbora g. Dimitrije Ljotić o političnem položaju. Ostro je napadal zagrebški sporazum med beograjsko združeno opozicijo in dr. Mačkom. Po njegovem mnenju so se politične prilike s tem sporazumom še bolj zapletle, kakor so že bile. Zagrebški sporazum pomenja za združeno opozicijo popolno kapitulacijo pred dr. Mačkom. Podpisniki pa pozabljajo na veliko dejstvo, da še ni bila stvorjena niti ena država s sporazumi in protokoli.

Obljuba novega invalidskega zakona

V Smederevu je priredila tamošnja JRZ sresko konferenco, na kateri je govoril minister za socialno politiko Dragiša Cvetković. Med drugim je dejal, da izdelujejo v ministrstvu za socialno politiko nov invalidski zakon, ki bo temeljito popravil težki položaj naših invalidov. Novi zakon bo izdelan po vzorcu najboljših invalidskih zakonov v drugih državah, ki so že davno zadovoljivo uredile preskrbo vojnih žrtev. Načrt novega invalidskega zakona bo po obljubi g. ministra že v kratkem predložen vladi in narodni skupščini.

Prispevki k programu HSS

Zadnja številka službenega glasila HSS »Seljačkega doma« prinaša zopet več idejnih člankov raznih sotrudnikov. Med drugim čitamo v teh člankih:

»Borimo se za svobodni dom in za domovino, ki si jo bomo uredili na kmečkem in človečanskem temelju, a ta je, da nikdo ne more živeti od tujega garanja in da vsakdo, kdor pošteno dela, ima pravico na dostojno in človeško življenje, ki mu gre kot človeku in Hrvatu.«

»Mi, hrvatski kmetje, se zavedamo, da bomo s svojo samozavestjo, s slogo in delavnostjo priborili vsemu hrvatskemu narodu tak politični položaj in mednarodni ugled, kakršna mu pripadata kot suverenemu narodu, ter izvojevali tako socialno pravico, da ne bo enake na svetu: svobodno Hrvatsko na kmečkem temelju.«

Nov tednik v Zagrebu

V začetku poletja je prišlo do spora med lastniki »Hrvatskega dnevnika« in skupino urednikov tega lista. Sedem urednikov, med njimi tudi par ustanoviteljev »Hrvatskega dnevnika«, je takrat izstopilo iz uredništva. Ker so o svojem izstopu dali v liste neko izjavo, so lastniki »Hrvatskega dnevnika« proglasili, da so vsi ti novinarji takoj odpuščeni, češ da so škodovali interesom podjetja. Stvar je prišla pred sodišče, ki je včeraj izreklo prvo razsodbo. Priznalo je enemu od teh novinarjev odpravnino za ves odpovedni rok. Bržčas se bo enako glasila tudi razsodba v ostalih tožbah.

Medtem so disidenti iz »Hrvatskega dnevnika« začeli pod naslovom »Sedam dana« izdajati v Zagrebu lasten tednik. Prva številka je izšla na 40 straneh in je bogato ilustrirana. V uvodni izjavi zatrjujejo izdajatelji, da priznavajo slej ko prej politično vodstvo dr. Mačka in da njihov list noče biti glasilo nikogar, da tudi za seboj nima nobene interesne ali politične skupine, marveč hoče biti zgolj informativen tednik.

Nedeljske občinske volitve

V nedeljo so bile občinske volitve v 16 občinah dravske banovine, večinoma zaradi izvršenih prekomasacij. Z ozirom na današnje prilike je bila v 8 občinah postavljena le lista vladne stranke, m. dr. tudi v Konjicah, v Litiji in v Radovljici, kjer je bil napredni in nacionalni življ od nekdaj močan. Te tri občine so bile nedavno spojene s svojo kmečko okolico v nove občinske edinice ter so s tem izgubile svoj mestni, odnosno trški značaj.

Isto je tudi z mestom Kamnikom, kateremu je sedaj pridružena najširša okolica, tako da je Kamnik sedaj po ozemlju ena najrazsežnejših občin v banovini. Dobil je s to združitvijo okrog 3.000 novih občanov. Proti listi JRZ je bila v Kamniku postavljena tudi napredna lista, ki se je dobro uveljavila. Dobila je po uradnem rezultatu 406 glasov,

Večino pa je dobila seveda lista JRZ.

Kakor v Kamniku so se uveljavile opozicijske liste tudi še v 7 drugih občinah in sicer v Gornjem in Dolnjem Logatcu, v Kamniški Bistrici, Šmartnem pri Tuhinju, Tuhinju, na Igu in v Ovsišah. V teh občinah so dobile opozicijske liste 1388 glasov proti 2396 glasovom, ki so bili zapeleženi za JRZ.

V Kamniku je bil nosilec napredne nacionalne liste Anton Knaflič (406 : 881), v Šmartnem pri Tuhinju je dobila lista Pavla Jerasa 142 glasov proti 136 glasovom, ki so padli za JRZ. (Poročilo »Slovenca« je nepravilno. G. Jeras je član sreskega odbora JNS.) V Kamniški Bistrici je bilo oddanih za opozicijo 73 glasov, na Igu (nosilec Josip Siter) 183 glasov in v Ovsišah 127 glasov (nosilec Franc Šparovec).

Posebno hud je bil boj v Gornjem in Dolnjem Logatcu.

V Dol. Logatcu, kjer je sedaj sedež vseh uradov, je napredna lista z nosilcem Gregorjem Tršanom podlegla z 240 proti 266 glasovom, v Gorenjem Logatcu je zmagala napredna lista dosedanjega župana Miroslava Pupisa s 170 proti 148 glasovom.

V Tuhinju je bil nered v volilni komisiji in je volilni zapisnik vodil predstavnik liste JRZ.

O nekaterih od nedeljskih volitev bo razpravljalo še upravno sodišče.

Čitajte, naročajte »J U T R O«

Lepo zborovanje obmejnega učiteljstva

Maribor, 13. decembra.

V tukajšnjem nabito polnem Grajskem kinu je bil v soboto na pobudo učiteljskega društva za srez Maribor levi breg manifestacijski učiteljski zbor, h kateremu so prihiteli člani šestih obmejnih sreskih učiteljskih društev JUU (Maribor mesto, levi in desni breg, Dravograd, Sv. Lenart, Slov. Bistrica, Ptuj). Predsednik sreskega društva za Maribor mesto g. Ciril Hočevar je najprej prisrčno pozdravil predsednika slovenske sekcije JUU g. Kumlja, sreske šolske nadzornike gg. Alta, Cepudra, Močnika, Senico, Tomažiča, Bobiča in prof. Šiliha. Predsednik g. Kumelj je nato v izčrpnem situacijskem poročilu, ki so ga navzoči sprejeli s soglasnim odobravanjem, obravnaval pereča vprašanja učiteljskega stanu. Naglašal je nujno potrebo dobre prosvetne personalne politike, stalnosti, avtomatičnega napredovanja, upoštevanja socialnih razlogov pri namestitvah, dovoljne moralne in strokovne kvalifikacije za šolske nadzornike, namestitve bresposlenih, ločitve šolske uprave od politične uprave, enakopravnosti poročenih učiteljic, izboljšanja materialnega položaja aktivnega in upokojenega uradništva ter ureditve specialno slovenskih šolskih vprašanj glede kontraktualcev.

V nadaljnem poteku zborovanja je predložil g. M. Vauda od Sv. Marjete spomenico, v kateri se prikazuje obupno posestno stanje ob naši meji. Zatem pa je prof. Šilih v predavanju »O mladinoslovnih osnovah za reorganizacijo šolstva« poudarjal potrebo enotne šole. Šolski nadzornik v p. g. Ivan Tomažič je navajal neprecenljive zasluge naše CMD za obmejne šolske interese, dočim je g. A. Kopriva poročal o razveseljivi bilanci »Roditeljskega lista«, ki si krepko utira pot med slovenske starše in vzgojitelje, g. E. Vranc pa o pedagoškem tisku.

Končno je bila s soglasjem sprejeta resolucija, ki pravi med drugim:

1. Jugoslovensko učiteljsko udruženje je izključno prosvetna in stanovska organizacija ter je zato nad vsemi dnevnimi političnimi vprašanji. Vsled tega odklanja vsak strankarsko-politični vplив na šolska, stanovska in organizacijska vprašanja. Zahtevamo za organizacijo popolno avtonomijo.

2. Naj se prizna organizaciji, ki je in hoče biti vedno pozitivni graditelj, pravica svobodnega razpravljanja v vseh vprašanjih, ki zadevajo šolo in stan, ter naj se tako razpravljanje ne smatra za zlohotno kritiko uredb in zakonov.

3. Da učiteljstvo lahko vrši svoje naloge, so potrebni stalnost na mestu in v službi, avtomatsko napredovanje, vsa pravna zaščita, materielno zboljšanje, zasiguranje in neodvisnost brez razlike na spol in bračno stanje, znižanje števila otrok v razredu na število, kakor ga predpisuje zakon o narodnih šolah, otvoritev potrebnih novih razredov, zasedba vseh praznih učiteljskih mest, nastavitev bresposelnih abiturientov in uzakonitev zvanja šolskih upraviteljev.

Kot učitelji v treh obmejnih upravnih srezih Maribor levi breg, Maribor desni breg in Dravograd ugotavljamo: šolske dece je 24.389 s 499 oddelki (razredi) ter s 460 učnimi močmi, manjka torej 39 učnih moči, na eno učno osebo pa pride povprečno 53 učencev, dočim je uspešno delo možno le pri številu največ 45. V omenjenih srezih je potrebnih 18 novih šolskih zgradb in 47 prezidav šolskih poslopij. Stanje obmejnega šolstva kliče po nujni ureditvi, po opremi, po oskrbi obmejne šolske dece s šolskimi in življenjskimi potrebščinami ter po socialni in nacionalni zaščiti obmejnega življa.

Tajni konzistorij v Vatikanu

Vatikan, 13. decembra. AA. Danes dopoldne se je vršila seja tajnega konzistorija, na kateri so uradno proglasili za kardinale msgr. Pierra Gerliera, galskega primasa, Arturja Hincleya, westminstrskega nadškofa Josipa Picarda, tajnika izrednih cerkvenih zadev, Adeapa Piazza, beneškega nadškofa in Hermenegilda Pellegrinettija, dosedanjega apostolskega nuncija v Beogradu.

Papež je stopil v dvorano tajnega konzistorija ob 10.40. Navzočnih je bilo 31 kardinalov, med njimi pariški nadškof Verdier, praški nadškof Kaspar, neapeljski nadškof Ascalesi in 28 članov kardinalske kurije. Papež je imel govor, v katerem je najprej izrekel svoje veselje nad uspehom nedavnih evharističnih kongresov. Poudaril je, da so bili ti kongresi »prekrasni prizori vere in enotnosti katoliške cerkve in katoliških vernikov. Predno je imenoval imena novih kardinalov, se je sv. oče spomnil imen umrlih kardinalov.

V drugem delu svojega govora je papež dejal: Če pogledamo na Daljni vzhod, vidimo, da so nosilci evangelija spet v nevarnosti. Videli bomo, da ustvarjajo ti boji velike nevarnosti. Če pogledamo v Evropo, moramo z žalostjo priznati, da se dogajajo v Rusiji in na Španskem strahotne stvari. Španski narod, ki nam je tako drag, krvavi, čeprav smemo pričakovati boljše dni.

Nato je papež blagoslovil nove kardinale in člane konzistorija ter se vrnil v svoje apartmane.

Omejitev zborovalne svobode v Rumuniji

Bukarešta, 13. dec. g. Vlada je prepovedala vsa zborovanja na prostem ter uličnе manifestacije v mestih, kjer je proglašeno obsedno stanje. Ta ukrep je posledica včerajšnjih incidentov pri zborovanju narodne kmečke stranke v Bukarešti.

Nesreča parnika „Prezident Hoover“

Manila, 13. dec. AA. Parnik »President Mac Kinley«, ki je bil poslan na pomoč parniku »President Hoover«, je na otoku Hisoto prevzel njegove potnike in posadko. Iz Tokija poročajo, da je v soboto neka japonska križarka rešila 200 ponesrečencev. Boje se, da bodo valovi popolnoma uničili parnik, ki je bil zgrajen šele pred nekaj leti in so stroški zanj znašali 8 milijonov dolarjev. Vsi poskusi, da bi rešili parnik, so bili doslej brez uspeha. Razpoklina na boku se čimdalje bolj širi.

Odlikovanja

Beograd, 13. dec. p. Odlikovanci so: z redom Jug. krone 2. stopnje rektor ljubljanske univerze dr. Rado Kušej; z redom Jug. krone 4. stopnje načelnik prosvetnega oddelka banske uprave v Ljubljani dr. Lovro Sušnik profesor učiteljišča v Ljubljani dr. Jože Lovrenčič in profesor klasične gimnazije v Ljubljani dr. Ivan Pregelj; z redom sv. Save 4. stopnje upravnik I. mešane meščanske šole v Ljubljani Anton Fakin in šolski upravitelj v Kančanih pri Dolnji Lendavi Aleksander Nerin, z redom Jug. krone 5. stopnje Eleonora Hudovernik, učiteljica osnovne šole uršulinskega samostana v Ljubljani, in z redom sv. Save 5. stopnje Krista Hafner, učiteljica na vadnici v Ljubljani.

Iz državne službe

Beograd, 13. dec. AA. Premeščena sta k carinarnici na Jesenicah za pomožnega carinika v 9. skupini Anton Štiglic, doslej v Ljubljani, in k carinarnici na Rakeku za carinika v 8. skupini Milan Smokvina, doslej v Bibinju.

Za šefa mestne kontrole pri glavni carinarnici v Ljubljani je imenovan Milan Stefanovič, dosedaj pri glavni carinarnici v Beogradu. — Napredovala sta v višjo skupino višja katastrska geometra Fran Šifrer v Kočevju in Hinko Prelovec v Slovenjgradcu.

Vremenska napoved

Zemunsko vremensko poročilo: Globok ciklon zajema vso zahodno in južnozahodno Evropo, ustvarja dež v obmorskih predelih zahodne Evrope in sneg na britanskem otočju, v južni Nemčiji in v Avstriji. Sekundarna depresija nad Italijo ustvarja dež nad Sredozemljem in v severni Italiji. V Jugoslaviji je oblačno s slabim dežjem v Primorju in na zahodu, delno oblačno z jutranjo meglo v notranjščini države.

Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo v vsej državi oblačno vreme, deževati utegne v severni polovici, snežiti pa v gorskih predelih na zahodu. Toplota brez posebne spremembe.

Zagrebška: Deževno, padec temperature.

Dunajska: V južnih Alpah bo močno snežilo.

Navdušen sprejem ministra Delbosa v naši prestolnici

Ponedeljsko »Jutro« je obširneje poročalo, kako prisrčno je bil v Beogradu od stotisočglave množice sprejet francoski zunanji minister. Poročilo najzgovorneje izpopolnjujejo pričujoče slike. Na levi: odlični gost pri oknu salonskega vagona v Zemunu, kjer so ga prvi pozdravili novinarji. Na desni: Burne ovacije na beograjskih ulicah — Skupina navdušenih deklet — Spodaj: Tisoči in tisoči so tvorili špalir

General Nedeljković zapusti Ljubljano

Ljubljana, 13. decembra

Čisto naš je že bil, splošno znani in priljubljeni brigadni general Peter *Nedeljković*, šef vojne delegacije pri naši železniški direkciji, pa je prišlo strogo vojaško povelje, ki ga kliče na drugo važnejše mesto, stran iz bele Ljubljane. Kljub temu ne glede na to, da je med nami preživel že dolgih 12 let! Povsod, kjer je navezal stike z ljudmi izven urada, so ga spoznali kot prijaznega in vljudnega visokega oficirja, še prav posebno pa se je po svojem ljubeznivem nastopu in redki domačnosti priljubil med

našimi železničarji. Kljub odgovorni službi in visokemu položaju kot šef vojaške misije v prometno-transportni službi, je vedno znal najti priložnost, da je živel z našimi železničarji vseh kategorij tudi kot dober prijatelj in najboljši svetovalec. Zato je imel med njimi mnogo udanih prijateljev in hvaležnih sodelavcev.

Iz blesteče vojaške kariere odhajajočega g. generala so najbolj markantni naslednji podatki:

Rodom iz stare oficirske rodbine Nedeljkovićev iz Kragujevca je leta 1903 mladi Pero dovršil po končani gimnaziji oficirsko akademijo in postal podporočnik 7. pehotnega polka kralja Petra I. Ko je dokončal še višjo akademijo in praktični tečaj pri topništvu, ga je zalotila balkanska vojna, kjer je bil ranjen in tudi odlikovan. V bratomorni srbsko-bolgarski vojni je bil prav tako med aktivnimi borci v Južni Srbiji in za svoje zasluge in hrabrost spet odlikovan. Po tej vojni je moral z orožjem v Albanijo, poleti l. 1914 pa je odrinil na srbsko-bosansko mejo, kjer so njegove hrabre čete slavile številne zmage. Dne 21. septembra 1934 je bil težko ranjen v nogo in se je nato leto dni zdravil v Valjevu pri Skoplju. Leta 1915 se je moral pred navalom Nemcev — še vedno težko bolan — bežati preko Albanije, odkoder je prišel v Italijo in nazadnje v Pariz, kjer je zopet mnogo pretrpel zaradi rane in bolezni. Po končani svetovni vojni je bil povišan v majorja, odšel je na vojno akademijo v Beograd in bil nato dodeljen generalnemu štabu I. armije v Novem Sadu. Odtod je prišel v glavni generalni štab, ki ga je leta 1925 imenoval za vršilca dolžnosti vojaške delegacije pri ljubljanski železniški direkciji. Na tem mestu je prejel kot šef še čin polkovnika, na letošnji praznik uedinjenja pa je bil povišan v brigadnega generala.

V petek dopoldne bo g. general odpotoval na svoje novo službeno mesto, kamor se je njegova družina že preselila pred tremi tedni. *Drevi ob 20.* ga bodo naši železničarji za slovo še enkrat obstopili, in sicer *v kletni dvorani hotela »Metropol«, (Miklič)* ter mu izrekli vsaj *še nekaj toplih besed* za vse dobro in prijetno, kar so pri tolikih prilikah doživeli ž njim. Ljubljano zapušča hraber oficir in dober človek, zato ni mogoče, da bi vezi med njim in med nami ne ostalo nobenih. Želimo pa, da bi tudi g. generalu ostala Ljubljana v prijetnem spominu, tako da se bo vselej še rad vračal v njo!

Hišni posestniki iz vse Slovenije

so v nedeljo poslali delegate k zboru v Ljubljani

Ljubljana, 13. decembra.

V salonu restvaracije pri Štruklju so se včeraj dopoldne zbrali delegatje Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo k občnem zboru, ki ga je vodil Ivan Frelih.

Iz predsednikovega poročila povzemamo, da je v zvezi včlanjenih 19 društev hišnih posestnikov. Zadnji njen občni zbor je bil v Ljubljani skupno z občnim zborom glavne zveze hišnih in zemljiških posestnikov kraljevine Jugoslavije. Skupno s posli glavne zveze, ki jih je po smrti predsednika Čačkovića vršila eno leto naša pokrajinska zveza, je prejela in rešila 1054 vlog, kar priča o njeni živahni in vsestranski delavnosti. V juniju l. 1935. je bila v Beogradu skupna konferenca, na kateri so se pretresala razna pereča vprašanja. Takrat je zveza dobila obljubo, da se bo znižal davek na nove hiše na 3%, in da bodo dovoljene razne olajšave, a je ostalo pri obljubi, ker je ministrski svet zavzel stališče, da se more poprej izvesti zaščita kmečkih posestnikov. Potem je prišel še znani paragraf 7 davčne novele, po katerem se pridobnina odmerja po višini najemnine. Na prizadevanje Pokrajinske zveze se je ta paragraf v finančnem zakonu za leto 1935/36 ukinil. Zveza je dosegla tudi, da se morejo za leto 1938 spet vlagati davčne napovedi, da se morejo hipotekarni dolgovi pri denarnih zavodih plačati do polovice s hranilnimi knjižicami, delala je za znižanje obrestne mere od hipotekarnih posojil in za olajšave plačil teh posojil. Znižanje in olajšave je deloma tudi dosegla. Intervenirala je v zadevi decentrilizacije cestnega fonda, v zadevi dimnikarskih del, glede znižanja šolskih doklad itd. Zavzemala se je tudi, da se državni prispevki iz skupne trošarine in poslovnega davka dravski banovini primerno zvišajo, ker je znano, da dravska banovina plača tega davka do 80%, dobi pa samo 20%. V zadevi zadnje uredbe o samoupravnih hranilnicah je zveza pripomogla, da so se prvotne trdote uredbe precej omilile.

Po daljši debati, ki je bila mestoma precej živahna, je bilo poročilo sprejeto, po nekaterih pojasnilih predsednika Freliha in poročilu revizorja Klarmana je bil odobren obračun. Donesek zveznih društev je ostal v dosedanji višini po 5 din za vsakega člana. V novem odboru so predsednik Ivan Frelih, podpredsednika Otmar Meglič in vladni svetnik dr. Lovro Požar in blagajnik tiskarnar Maksо Hrovatin. V odbor glavne zveze so izvoljeni dosedanji odborniki Hrovatin, dr. Požar in Meglič, predsednik Frelih pa je prvi podpredsednik glavne zveze. Sklenjeno je bilo, da se bo prihodnji občni zbor vršil v Celju, če bo tam zasedala tudi glavna zveza, sicer pa se bodo delegatje spet zbrali v Ljubljani. Na koncu je predsednik Frelih poudarjal potrebo, da se organizacija razširi po vseh trgih, mestih in večjih krajih. Nobeno društvo naj v bodoče samo ne stavlja predlogov in resolucij, ki se tičejo skupne hišne posesti, temveč naj to zmerom opravlja pokrajinska preko glavne zveze.

Pred zaključkom se je predsednik društva Ivan Novak iz Studencev v daljšem govoru zahvalil predsedniku Frelihu za dosedanje uspešno delo in ga zaprosil, naj tudi v prihodnje z enako vnemo zastopa interese hišnih posestnikov.

Čitajte in širite »J U T R O«!

Ljubljanica preplavlja barjanske vasi

Ljubljana, 13. decembra

Nerodno vreme, ki nas letos spremlja na poti v zimo, je tudi okoliškim vasem ob Ljubljanici že prizadejalo prvi delež gorja. Vode, ki se zbirajo od sproti topečega se snega in neprestanih nalivov, so napolnile strugo čez rob, tako da sta vasi Haupmanca in Lipe na Barju prepravljeni. Hladnejše vreme zadnjih dni je sicer povzročilo, da je Ljubljanica izprva pričela po malem upadati. Dež, ki se je zdaj znova razlil nad mestom in okolico, pa je spet pospešil njeno naraščanje. V dolini Velike in Male Račne so se danes jezera še znatno povečala in so nekatere vasi hudo prizadete.

Maribor, 13. decembra

Že v noči od nedelje na ponedeljek je pričelo polagoma snežiti, vendar se sneg ni prijemal tal. Danes popoldne pa je nastal hud snežni metež, ki ob času našega poročila še traja. Dozdaj je zapadlo že 20 cm snega, ki zaenkrat še ni povzročil večjih neprilik v prometu. Mariborski smučarji se vesele na smuko.

Vlomilec je odnesel za 175.000 din plena

Oplenil je stanovanje mariborskega trgovca Watzeka

Maribor, 13. decembra

Na Aleksandrovi cesti je bil v teku včerajšnjega popoldneva izvršen drzen vlom. Nedvomno so ga izvršili ljudje, ki so jim bile domače prilike in razmere dobro znane. Trgovski zastopnik tvrdke Berndorf g. Watzek ima na Aleksandrovi cesti 17. trisobno stanovanje. Kakor vsako nedeljo, je tudi to popoldne šel na sprehod v okolico in se je vrnil okoli pol 20. Našel je na stanovanju organe mariborske policije, ki so skušali razvozlati skrivnost vloma. Zginila je razna zlatnina s hranilno knjižico v vrednosti okoli *175.000* dinarjev. Organi policije so mu povedali naslednje:

Hišnica Frančiška Tibautova je hotela zakuriti Watzekovo stanovanje. Prinesla je drva iz drvarnice na dvorišču in obstala osupla pred stanovanjem, ki je bilo odprto. Mimo nje je hušknil neznanec, čim je stopila v stanovanje. Neznanec je stekel po stopnicah ter izginil bog ve kam. Hišnica je pričela vpiti na pomoč. Stanovalci so hiteli skupaj. Tibautova je nato z možem ogledala stanovanje, ki je bilo v neredu. Takoj sta zakonca obvestila o vlomu bližnjo policijsko stražnico, nakar je prihitela komisija s šefom kriminalnega oddelka g. *Cajnkom* in daktiloskopom *Grobinom.*

Po zaslišanju g. Watzeka se je dognalo, da je vlomilec odnesel železno kaseto, v kateri je bilo sto zlatnikov iz raznih držav v skupni teži okoli 1 kg ter v vrednosti okoli 60.000 din. Izginili so tudi razni prstani, verižice in drugi predmeti, ki so bili shranjeni v pisalni mizi, ter hranilna knjižica podružnice Prve hrvatske štedionice, glaseča se na 105.000 din. Na stopnicah so našli organi policije črno platneno prevleko za pisalni stroj, ki je last g. Watzeka in ko jo je vlomilec na begu izgubil.

Drzni vlom kaže, da so morale biti storilcu razmere dobro znane. Mariborska policija je vztrajno na delu, da razjasni dogodek. Četudi je g. Watzek proti vlomu zavarovan, je škoda vendarle občutna.

Pustolovščine lažnega inženjerja

Opeharil je zakonsko dvojico v okolici Kozjega

Kozje, 13. decembra.

Kot primer, kakšnih pustolovščin se lotijo posamezni pohajači na našem podeželju, naj služi v pouk in svarilo naslednji dogodek, ki ga zdaj obravnavajo naša oblastva. Pri zakoncih Seničarjih, ki sta precej premožna posestnika na Reštanju, se je zglasil mlad, dostojno oblečen mož. Predstavil se je za inženjerja banske uprave iz Ljubljane. Pokazal je legitimacijo. Seničarjeva jo je površno pogledala in razbrala ime: Janko Furlan. Slika je odgovarjala. Pogledal je tudi Fran Seničar, ki je sicer nepismen in se preveril, da je slika v legitimaciji pravilna. Kako ne bi preprosta deželana verjela, da imata opravka z banovinskim inženjerjem, ki je prišel pregledat traso za novo občinsko cesto v Reštanju! Inženjer je bil prijazen in je začel oba Seničarja prepričevati, da je njun daljnji sorodnik. Kakšna sreča, da so se tako na lepem sestali! Seveda se je hvalil, kakšne dobre zveze ima v Ljubljani in je kajpa pripravljen pomagati, če ju kaj teži.

Pa sta Seničarja potožila Furlanu, da sta nedavno pri sodišču v Kozjem izgubila neko pravdo in da morata do 9. decembra plačati nekaj nad 6.000 din stroškov. Ne vesta, ali naj takoj plačata, ali naj vložita priziv. Furlan se je za to zadevo živo zanimal.

— Boste videli, je dejal, s svojo izobrazbo posekam vsakega sodnika in jamčim, da bom v Kozjem pri sodišču in odvetnikih tako opravil, da bosta plačala vsaj nekaj tisočakov manj, kakor zahtevajo. Samo da se pokažem na sodišču, pa se bodo sodniki vdali. Zakaj pa ne, saj imam najvišje šole! No, ko to zadevo v Kozjem uredimo, bom pa brzojavno pooblastil svojega znanca odvetnika v Celju, da vloži priziv.

Seničarja je Furlan nagovarjal, naj gre eden izmed njiju s Furlanom v Kozje in naj vzame s seboj 5.500 din za plačilo stroškov. Bogve, kaj je Furlan naklepal, vsekakor pa je strogo zaupno naročil Seničarjevi ženi, naj gre ona z njim v Kozje, ker bo bolje opravila kakor nepismeni mož. Po je bil Seničar tudi nekoliko bolehen, zato se je ona oblekla za Kozje. Ampak Seničar vendarle ni več popolnoma zaupal sumljivemu »sorodniku«. Naprosil je svojega najemnika Franca Frlina, naj on vzame 5.500 din in jih ponese v Kozje. Seničar se je upravičeno bal, da utegne »sorodnik« in »inženjer« Seničarko na poti skozi samotne gozdove oropati. Zato je Seničar naročil Frlinu, naj šele v Kozjem izroči Seničarjevi denar. Frlin je storil, kakor mu je bilo naročeno. Previdno je obema sledil do Kozjega. Tam so se vsi trije sestali v neki gostilni. V pričo Furlana je Frlin izročil Seničarki 5.500 din. Čim je Furlan opazil, da ima Seničarjeva toliko denarja, jo je pričel priganjati, naj takoj stopita do odvetnika in potem na sodišče. Seničarjeva je ubogala, izročila mu je denar in šla sta v odvetniško pisarno, kjer se je mladi mož predstavil za inženjerja Furlana in je plačal željeni račun. Potem je zahteval vse listine, tikajoče se izgubljene pravde. Odvetnik mu je ugodil. Nato sta šla Furlan in Seničarjeva proti sodišču. Furlan se je kmalu vrnil z zatrdilom, da je vse v redu. Na pošti je potem še oddal brzojavko odvetniku v Celje.

Popoldne sta se Seničarjeva in Furlan vrnila domov. Tu je Furlan izročil Seničarju 1.900 din in šop papirjev od odvetnika iz Kozjega.

— Tako. Zdaj sem vama pa prihranil 1.200 din, — je dejal učeni Furlan — v zahvalo lahko nocoj zmolita rožni venec!

Seničar je vesel podaril inženjerju dva stotaka: — To ste si zaslužili za trud.

Takoj nato je Furlan pobrisal iz Seničarjeve hiše. Seničarja sta začela pregledovati papirje in sta se lahko preverila, da ju je neznanec grdo osleparil. Še večje je bilo njuno razočaranje, ko se je Seničar 9. t. m. sam podal v Kozje in se prepričal, da je Furlan plačal zanj le pri odvetniku, ves ostali denar — okrog 2.700 din — si je pa obdržal z izgovorom, da je toliko plačal pri notarju in pri sodišču, kamor mu Seničarjeva ni smela slediti. Orožništvo je ugotovilo, da je Furlan brezposeln šofer iz Maribora. Razen denarja je Seničarju odnesel tudi srebrno uro, vredno 200 din, oziroma: pozabil mu jo je bil vrniti, ko se je vrnil iz Kozjega.

Praznik gospe Jerasove

Včeraj je na svojem prijaznem domu v Ajdovščini na Vipavskem praznovala svoj god in svoj 74. rojstni dan znana bivša restavraterka v Gorici in pozneje v Ajdovščini ga. Lucija Jerasova. Mnogo jih je, ki

poznajo njeno blago srce in njene odprte roke, saj je bila vse svoje življenje vzor prave dobrote, usmiljenja, pravice in poštenja. Ako bi se bili znašli včeraj pri njej vsi siromaki, ki niso nikdar zaman trkali na njena vrata, vselej odprta vsem revnim in potrebnim, bi jih bilo preveč, da bi jih mogla vse pogostiti, kakor jih je dostikrat v svojem lepem in altruističnem življenju... Na svojem domu v Ajdovščini, v krogu svojih dobrih otrok in vnukov preživlja sedaj plemenita in darežljiva »Jerasova mama« večer svojega življenja. Njena vzgledna restavracija v Gorici je bila znana nekoč po vsej slovenski domovini. Sedaj so ostali samo še spomini nanjo in pa — dobra ga. Lucija Jerasova, kateri žele vsi njeni prijatelji in bivši obiskovalci njene restavracije še polno srečnih let v krogu najbolj ljubljenih! Zvesti čitateljici želimo tudi mi: Na mnogaja!

Nevarnost stekline v Črnomlju odpravljena

Črnomelj, 13. decembra

Teden dni je minilo, odkar je prebivalstvo Črnomlja razburil dogodek s steklimi psi. Kakor se je ugotovilo, je bilo v vsem srezu od steklih psov napadenih 41 oseb, od katerih je bilo 12 ogrizenih. Ker novih primerov stekline in napadov ni bilo, se je prebivalstvo umirilo in polagoma pozablja dogodek. To je pač zasluga naših oblastev, ki so pravočasno, s takojšnjimi odločnimi in umestnimi ukrepi odstranila vsako nadaljnjo nevarnost.

Maribor dobi moderno letališče na Teznem

Maribor, 13. decembra

Dolgoletna želja mariborskega Aerokluba glede zgraditve tezenskega letališča, ki naj se uporabi kot letališčna vmesna postaja na zračni progi Zagreb-Dunaj, je pred uresničenjem. V smislu zadevnih načrtov bo zgrajen velik moderen hangar in bodo obenem odstranjene stare lipe, ki ovirajo nemoteno pristajanje letal. Tudi električni daljnovod bo preložen, oziroma bo napeljan v kablu. Za ta dela so dovoljeni začetni krediti v znesku 500.000 din in bodo aerodrom kmalu pričeli graditi. Tako bo Maribor priključen k mednarodnemu letalskemu prometu, kar bo gotovo velike koristi za obmejno mesto.

Za dosego ciljev so želje same premalo!

Kdo danes nima želja? Vsi jih imamo. Mnogo želja se da uresničiti, če se za uresničenje tudi kaj stori, želeti samo pa ne zadostuje. Koliko — na primer — je trgovcev, ki želijo doseči večji promet in povečati svoje trgovine, a kako malo je med njimi takih, ki tudi kaj store za pridobitev večjega števila odjemalcev. Kakor da bi jih bilo sram, se izogibajo vzbujanja vsake pozornosti. Ničesar ne store, da bi kupujoče občinstvo zvedelo, kje so njihovi poslovni lokali in kaj vse nudijo. Ničesar ne store v tem pogledu, pa vendarle tožijo o slabih trgovskih časih.

Konto kredita za oglase je prazen, prazna je trgovina!

Oni pridobitniki, ki za uresničenje svojih želja po povečanju prometa tudi kaj store, imajo v dnevih božičnih nakupov spet najlepšo priliko z oglasi v „Jutru", povečati svoj poslovni promet, privabiti si novih kupnomočnih odjemalcev in jih z izvrstno, Ljubljani lastno, solidno postrežbo zadovoljiti.

Domače vesti

• **Naše novinstvo v šolski uri radia.** Danes ob 11. bo v šolski uri naše radijske oddaje govoril šolski mladini naš uredniški tovariš g. L. Mrzel o temi: »Od dogodka do časnika«.

• **Višji državni strokovni izpit** za nastavnike meščanskih šol so položili v decembrskem roku na višji pedagoški šoli v Zagrebu: gdč. **Ela Grimova** iz Tržiča, **Marija Drnovškova** iz Novega mesta, **Ema Scheidhauerjeva** iz Slovenjgradca, **Dragotin Gliha** iz Krškega ter **Joško Tomažič** iz Celja. Čestitamo!

MRZLI DNEVI—

TOPLE ODEJE

PRIMA FLANEL	DIN	90.—
VOLNENE	DIN	100.—
KAMELHAR	DIN	250.—
		280.—
SVILENE PREŠITE	DIN	290.—

F. KS. SOÚVAN MANUFAKTURA MESTNI TRG 24.

• **Prekoceanska radijska oddaja za izseljence.** V noči od 14. na 15. december od ene do ene 15 minut bo beograjska kratkovalovna radijska postaja oddajala svoj 18. prekoceanski spored za naše izseljence. Prenos se bo vršil preko beograjskih kratkovalovnih radijskih postaj DJP (25.43 m) za Newyork in DZC (29.15 m) za Buenos Aires. Na sporedu je čitanje predavanja »Glasovi iz prekrasne Slovenije« z glasbeno ilustracijo slovenskega kvarteta. V glasbenem delu, ki je pri mnogoštevilnih poslušalcih te postaje v obeh Amerikah posebno priljubljen, bosta sodelovali z narodnimi pesmimi med drugimi tudi gdč. Zorka Tatinska in Raša Radenković.

Sobam samo štedljive Lutz-peči, Ljubljana VII, tel. 32-52.

• **Lepa nacionalna in kulturna prošlava** je bila v nedeljo v Novem Sadu, ko so slavili jubilej tamošnje gimnazije ter počastili spomin Save Vukovića ustanovitelja te gimnazije, ob 200-letnici njegovega rojstva. Srbi so v Vojvodini imeli že leta 1731. v Novem Sadu svojo latinsko šolo, katero je ustanovil bački episkop Pavlović. Te latinske šole pa so bile enake nižjim srednjim šolam in zaradi tega je pozneje Sava Vuković posvetil vso svojo skrb ustanovitvi popolne gimnazije. Novosadska gimnazija je častno izvrševala svojo veliko in težko nalogo v prosvetno in nacionalno korist vsega našega življa v Vojvodini.

V zastarelih slučajih zapeke spremljanih po hemoroidih in oteklinah je naravna **»Franz-Josefova«** grenčica užita tudi v malih količinah pravi blagoslov. **»Franz-Josefova«** voda milo učinkuje in zanesljivo odpira, a tudi po daljši uporabi nikdar ne odreče.

Ogl. reg. S. br. 15 485/32

• **Mlad jurist na zadnji poti.** Iz Radeč nam poročajo: Prejšnjo nedeljo zvečer je naša javnost s tugo v srcu sprejela vest, da je preminil plemenit in značajen idealist, abs. jurist Štefko Koren, star komaj 26 let. Dolgo časa se je upiral zavratni jetiki. Kako se je veselil življenja in delal načrte za bodočnost, a ni mu bilo prizaneseno. Od otroških let je bil vnet in zvest pripadnik Sokola. Kjerkoli je bilo treba prijeti za delo, je bil Štefko prvi, a to ne samo pri Sokolu, temveč povsod v naprednih vrstah. Pogreb je bil veličasten. Množica ljudi je na praznik spremila Štefka na njegovi zadnji poti. Pri pogrebu so bili vsi pripadniki domačega sokolskega društva, z društveno upravo. Prišli so tudi Sokoli iz Zidanega mosta in Loke. Sokoli v krogu so nesli krsto in venec. Iz Ljubljane so prišle na pogreb deputacije z venci akademskih društev »Jadrana« »Sloge« in Društva slušateljev juridične fakultete. Pred hišo žalosti so se poslovili od pokojnika: za Sokola tajnik Ivan Pečnik, za domačina akad. Štefko Simončič, a iz Ljubljane akademiki: Milan Oražen, Boris Lapanje in August Blaih. Sokolski oktet je za slovo zapel žalostinki: »Vigred se povrne« in »Človek gleje«. Nešteti krasni venci in šopki so pokrili svežo gomilo mladega nacionalista, ki je iskreno ljubil jugoslovensko zemljo. Naj mu bo lahka!

• **Predavanje »Narodnega doma« v Zagrebu.** Kraljice Marije ulica 3. V sredo 15. t. m. ob 20.30 bo predaval g. univ. prof. dr. A. Ogrizek o plemenitih pasmah konja (s projekcijami). Vstop prost.

WÖGERERJEVA ŠUNKA
je prvovrstna na praški način pripravljena in **nesoljena.** Dobi se **samo** v delikatesi **JANC, Židovska.**

• **Vsem lovcem!** Občinska uprava občine Trojane bo oddala pri sreskem načelstvu v Kamniku 17. t. m. ob 10. dopoldne v zakup svoj lovski revir, obsegajoč 3.200 ha. Dostop do lovišča je po avtobusu zelo ugoden, bodisi iz Ljubljane ali Celja. Lovišče je prav bogato vseh vrst divjačine, prav posebno pa srnjadi in divjih petelinov.

• **Velik sneg v Črni gori.** Tako zgodaj kakor letos že dolgo ni bilo toliko snega v Črni gori in v Sandžaku. Snežni zameti na planinah Čakorja in Trešnjevika, ki so dosegli višino 2 metrov, so že pred tedni odtrgali Crno goro od Metohije. Zaradi snežnih zametov je prekinjen promet ne samo med Andrijevico in Metohijo, temveč tudi med Andrijevico in Podgorico ter na sever proti Beranam. Oblastva se trudijo in pošiljajo na zasnežene ceste večje skupine delavcev, a kakor hitro se kaka cesta očisti, jo spet zapro snežni zameti.

• **Za Božič in novo leto** kupujte Ciril Metodove razglednice.

• **Novi grobovi.** V Begunjah je umrla gospa Ivanka Jegličeva, posestnica in gostilničarka. Ugledno pokojnico, ki je bila stara šele 45 let, bodo danes ob 15. spremili k večnemu počitku. Zapustila je hčerko edinko. — V Jelovškovi ulici 2. v Ljubljani je umrl g. Luka Šetina, dimnikarski mojster in posestnik. Bil je v Ljubljani splošno poznan in spoštovan. Zapustil je vdovo, sina in tri hčerke. Pogreb bo jutri ob 14. — V Beljaški ulici 26. v Ljubljani je umrl g. Ivan Hudnik, sprevodnik drž. železnic v pokoju. Za blagim družinskim glavarjem žalujejo vdova, hči in štirje sinovi. Pogreb bo danes ob pol 16. — Pokojnim lep spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

RIBJE OLJE sveže v drogeriji IVAN KANC-Nebotičnik.

• **Obledele obleke** barva v različnih barvah in plisira tovarna JOS. REICH 1

Eno srce — ena RADENSKA

Sedaj je čas, da poiščete lepo božično darilo. Izbrani komad Vam rezerviramo. Pri izbiri Vam strokovnjaško svetuje: parfumerija »Nada«, Ljubljana, Frančiškanska ulica.

Petdesetletnica vzornega učitelja

Včeraj je obhajal v Kranju g. Milan Vrerec, učitelj v Olševku, 50 letnico rojstva, 30 letnico nacionalnega in prosvetnega delovanja — Doma je z Rake pri Krškem, kjer je oče učiteljeval. Studiral je v Kopru. Vso dobo službovanja je posvetil vse svoje sile vzgoji, prosvetnemu in nacionalnemu delu med ljudstvom. Takoj po nastopu prve službe v Skrljevem na Goriškem, poleg nekdanje meje, je ustanovil izobraževalno društvo »Branik« ter pevski, dramatični in tamburaški odsek. Širil je narodno zavest med Brici. V vojni je bil ujet in je preživel v ruskem ujetništvu štiri leta. Ustanovil je med tovariši ujetniki pevski zbor in orkester ter je vneto širil jugoslovensko idejo. Za časa plebiscita je služboval v Velikovcu, kjer je bil upravnik propagandnega plebiscitnega lista »Koroški«. Po plebiscitu je bil nastavljen v Cerkljah pri Kranju, kmalu nato je bil po upokojitvi svojega očeta v Ribnem pri Bledu imenovan za tamkajšnjega šolskega upravitelja in je tu služboval 15 let. Takoj po prihodu v Ribno je oživil gasilno društvo, ustanovil pevski odsek, dramatski odsek, mladinski zbor in mladinski oder. Bil je duša vseh nacionalnih in patriotičnih prireditev. Na njegovo pobudo so povečali Gasilski dom ter zgradili lepo veliko dvorano z odrom. Tudi na Bledu je vodil 10 let sokolski pevski zbor in sodeloval pri sokolskem orkestru. Pred dobrim letom je bil premeščen za učitelja na Olševek. Njegova družina, žena s tremi otroci biva zaradi šolanja v Kranju.

Oglasi v „Jutru" imajo vedno največji uspeh!

Iz Zagorja

z— **Izjava zaupnika II. rudarske skupine.** Naprošeni smo za naslednjo objavo: »Delavska politika« je 4. t. m. napisala, da nisem več član Zveze rudarjev Jugoslavije. Čudno se mi zdi, da podružnični odbor tega ni objavil že v mesecu maju, ker vendar pravila izrecno določajo, da ni več član, kdor izostane nad 6 tednov s plačilom prispevkov. Res nisem več član, to pa zaradi tega, ker kot dolgoletni zaupnik II. skupine dobro poznam svoje dolžnosti v tem delokrogu, pa se ne morem dati obirati po direktivah nekaterih gospodov okrog ZRI v Zagorju. — **Anton Krautberger.**

Dr. Niko Zupanič
častni meščan metliški

Metlika, 13. decembra.

Na praznik 8. t. m. je Metlika doživela prisrčno slavnost. V mestni občinski hiši je bila izročena našemu belokranjskemu rojaku, bivšemu ministru g. dr. Niku Zupaniču diploma častnega meščanstva. Slovesnosti so se udeležili vsi občinski odborniki, zastopniki oblastev ter raznih nacionalnih in kulturnih društev iz Metlike, Črnomlja in Ljubljane. Med mnogimi odličniki smo opazili tudi g. dr. Stanka Detelo, prošta nemškega viteškega reda, g. Ivana Širka, starešino sreskega sodišča, ter župana iz Gradaca g. Petra Pezdirca, ki je zastopal Zupančičevo rojstno občino.

Slavnostno sejo občinske uprave je vodil predsednik občine g. Ivan Malešič. V izklesanem govoru je proslavljal g. dr. Zupaniča kot enega onih redkih Slovencev, ki je kot član Jugoslovenskega odbora v Londonu pomagal graditi jugoslovensko državo. Uprava mestne občine metliške ga je za zasluge v prid uresničenju jugoslovenske misli izvolila ob priliki njegove šestdesetletnice soglasno za častnega meščana zgodovinske Metlike.

G. dr. Zupanič se je ginjen zahvalil za pozornost, ki so mu jo izkazali metliški rojaki. Po slavnostni seji je bil na čast novemu častnemu meščanu banket, na katerem je bilo izrečenih mnogo prisrčnih napitnic in čestitk. Diploma, ki jo je prejel g. dr. Zupanič, je umetniško delo akademskega slikarja g. Maksima Gasparija in spada med njegova najboljša dela te vrste.

Iz Ljubljane

u— **Praznik v šolski kuhinji kraljice Marije.** Kakor vsako leto za god kraljeviča Andreja, so tudi včeraj ob 12.30 imeli v šolski kuhinji kraljice Marije v Prečni ulici, ki se vzdržuje predvsem iz podpore Nj. kraljice Marije in ki je pod zaščito najmlajšega kraljevskega princa, prisrčno domače slavje. Med gosti so svečanosti prisostvovali tudi ban dr. Natlačen z načelnikom oddelka socialne politike dr. Kosijem, podpredsednik mestne občine dr. Ravnihar, častna dvorna dama Tavčarjeva, številni direktorji srednjih šol z direktorjem srednje tehnične Reisnerjem, direktor Higienskega zavoda dr. Pirc in zastopnice društva »Atene«. Šefinja državne šolske poliklinike, pod katere okriljem posluje kuhinja, dr. Lunačkova je pozdravila goste in v kratkih besedah obrazložila ustroj ustanove in njen pomen za vzgojo siromašne srednješolske mladine. Zastopnik podpiranih dijakov se je v toplih besedah zahvalil velikodušni vladarici in kraljeviču Andreju in izrazil zvestobo in vdanost vladarski hiši in domovini. Na koncu se je še posebej zahvalil vsem dobrotnikom, ki pomagajo vzdržavati kuhinjo. Dijakom je bilo nato postreženo s prazničnim kosilom, voditeljica kuhinje sestra Keclova pa je gostom razkazala še jelovnike, ki pričajo o hvalevredni skrbi za zdravje in rast naše dijaške mladine.

u— **Društvo Kazino** bo imelo svoj redni občni zbor v ponedeljek 27. t. m. ob 18. v društvenem poslopju, Kongresni trg št. 1, pritličje, poleg restavracije Zvezde z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo in predlogi ravnateljstva 2. odobritev računov pretekleja leta, 3. poročilo in predlogi revizorjev, 4. volitev članov ravnateljstva, 5. volitev 2 revizorjev, 6. določitev članarine, 7. odločitev o eventuelnih samostojnih predlogih, 8. slučajnosti. Vsi člani društva se vabijo, da se občnega zbora udeleže.

u— **Mladinska organizacija JNS za mesto Ljubljano** ima dne 15. t. m. ob 20. v strankinih prostorih redni letni občni zbor. Članstvo se prosi, da se občnega zbora zanesljivo udeleži. — Odbor.

u— **Velik uspeh Čapkove »Bele bolezni« v naši drami.** V soboto je bila v dramskem gledališču premiera Čapkove dramatske vizije »Bela bolezen«. Občinstvo je dodobra napolnilo gledališče in z napeto pozornostjo sledilo dogajanju na odru. Po daljšem času je bil zopet v našem gledališču večer idejnega obračuna z našo dobo in njenimi težkimi protislovji, večer demonstrativnega priznavanja občinstva in gledališča k idejam humanitete, miru in človeškega dostojanstva. Tudi nedeljska prva repriza tega novega dela slavnega češkega pisatelja je imela velik uspeh. O »Beli bolezni« priobčimo v sredo podrobnejšo strokovno oceno.

u— **Filozofsko društvo** priredi v soboto svoje drugo predavanje. Predaval bo šef primarij v pokoju dr. France Derganc: **Filozofija in medicina.** Predavanje bo v soboto 18. t. m. v mineraloškem institutu na univerzi ob 18. uri. Vabljeni vsi, ki se zanimajo. Vstop prost.

u— **O zemlji in življenju v njej** bo predaval pod okriljem podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva g. inž. Simonič v sredo 15. t. m. ob 19. v dvorani mineraloškega instituta na univerzi. Tega važnega predavanja naj se udeleže vsi ljubitelji vrtnarstva. Vstop je prost.

u— **Jugoslovansko kirurško društvo, sekcija Ljubljana** ima danes ob 18. strokovni sestanek v predavalnici Ženske bolnišnice. Spored: Dr. Savnik L. Problem raka na letošnjem ginekološkem kongresu v Berlinu. Dr. Rakovec Slavko. Primer osteomalacije. Distopičen uretralenostij. Podkvasta ledvica. Vabljeni vsi zdravniki.

u— **Društvo dom slepih** opozarja svoje člane in prijatelje na svoj redni letni občni zbor, ki bo prihodnji torek, 21. decembra ob 15.30 (pol štirih popoldne) v magistratni posvetovalnici po običajnem redu, le volitev novega odbora ne bo. — Odbor.

u— **Naš PZ pripravlja izvedbo obveznega pokojninskega zavarovanja za vso državo.** Kakor je »Jutro« že poročalo, je z novo zakoneko uredbo o obveznem pokojninskem zavarovanju zasebnih nameščencev pripadla Pokojninskemu zavodu v Ljubljani naloga, da izvede vse priprave za organizacijo zavarovanja v ostalih pokrajinah, izvrši popis vseh zasebnih nameščencev in do novega leta zaključi zbiranje gradiva, na podlagi katerega bosta zavoda v Zagrebu in Beogradu takoj nato začela poslovati. Zaradi ogromnega dela, ki je s tem naloženo uradniškemu osebju ljubljanskega PZ, je ravnateljstvo do nadaljnega podaljšalo delovnik in odredilo ločene uradne ure. Medtem ko je PZ doslej poslovalo samo od 8. do 14. vsak dan, bodo v bodoče uradne ure od 8. do 13. in od 15. do 18.

u— **Akademski odsek Jugoslovansko-češkoslovaške lige v Ljubljani** bo imel občni zbor v četrtek 16. t. m. ob 20.30 v klubovem lokalu v Kazini. Članstvo in novinci vabljeni.

KINO MATICA Telef. 21-24. — Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri.
Vesela filmska komedija
NJENA VELIKA MATURA (Unentschuldigte Stunde)
Hans Moser — Gusti Huber — Theo Lingen — Najnovejši žurnal

u— **Predavanje Jadranske straže.** V petek ob 20. priredi krajevni odbor JS skupno s krajevnim odborom-železnica v dvorani »Sloge« (vhod iz Pražakove ul.) svoje drugo predavanje. Predaval bo g. dr. Branko Alujević o velezanimivi temi: »Jadran — naš življenjski interes«. Vabimo vse članstvo Jadranske straže, da se udeleži tega zanimivega predavanja tudi s svojimi prijatelji in znanci. Začetek točno ob 20. uri. **Vstopnine ni.**

u— **VIII. simfonični koncert Ljubljanske filharmonije** bo v petek 17. t. m. ob 20. v unionski dvorani. Dirigira slavni dirigent dr. Hermann Scherchen, ki ga štejejo najvplivnejši kritiki velikih svetovnih dnevnikov in revij v prvo vrsto današnjih dirigentov Evrope. Znan ni le v Nemčiji in Švici, temveč je dosegel največje uspehe tudi v Italiji in prav zadnje dni je absolviral z dunajskim orkestrom serijo koncertov na Dunaju, kjer je žel probojne uspehe. Dirigiral je Beethovnovo IX. simfonijo in žel z njo velik uspeh. Opozarjamo občinstvo, da ne zamudi izredne prilike, da spozna enega največjih evropskih dirigentov. Na programu je Mozart, Brahms, Švara in Žebre. Cene od 10 do 40 din, tako da lahko poseti koncert prav vsakdo. Prodaja vstopnic je pri blagajni kina Uniona. Vstopnice se lahko rezervirajo tudi po telefonu.

u— **Arterioskleroza!** O bistvu te bolezni, v čem pravzaprav obstoji, kako obolimo na njej in na kakšen način se je obranimo ter jo zdravimo, bo v **četrtek dne 14. t. m. ob 20. predaval v veliki dvorani Delavske zbornice docent dr. Ivan Matko, šef internega oddelka v Ljubljani.** Tema je izredno važna, ker je baš arteriaskleroza vzrok raznim obolenjem na srcu možganih, žilah itd. Večina srčnih in možganskih kapi ima izvor v arteriosklerotičnem obolenju krvnega žilja. Pa tudi različni živčni znaki, kakor n. pr. glovoblje, pozabljivost, nespanje, notranji nemir itd. so velikokrat v zvezi z arteriosklerotičnimi izpremembami možganskega žilja. Svoje zdravje moremo bistveno očuvati, če smo o arteriosklerozi točno poučeni in imamo vpogled v vsa vprašanja, ki so v zvezi s tem, večkrat usodepolnim obolenjem. Predavanje bo spojeno z predvajanjem raznih slik, ki se nanašajo na to zavratno bolezen, proti kateri še nimamo zanesljivega zdravila, kar je pač v zvezi z tajinstvenostjo njenega nastanka. Ker vlada za predavanje izredno zanimanje občinstva, se bo vršilo v veliki dvorani Delavske zbornice (vhod iz Miklošičeve ceste) in bo dvorana že od pol 20. naprej odprta.

Nad 300 vrst
najnovejših okraskov za božično drevo, najmodernejši vzorci lipskega velesejma, krasna darila za vsako priliko, dobite najceneje pri
foto turistu
Lojzu Šmucu
LJUBLJANA, Aleksandrova cesta 8
BREZOBVEZEN OGLED V TRGOVINI!

u— **JNAD Jadran** poziva svoje člane-tehnike, da se vsi gotovo udeleže sestanka danes ob 15. v društvenem lokalu. Sestanek je važen zaradi dogodkov na univerzi, zlasti pa je važen za novince, da se informirajo o tekočih zadevah. Udeležba za vse strogo obvezna.

u— **Pedagoški tečaj za starše na Viču.** Danes bo predaval g. Alojzij Hreščak: »Dom in otrokovo šolsko delo«. — Vstop prost.

u— **Združenje dimnikarjev v Ljubljani** poziva vse svoje ljubljanske in okoliške člane, da se udeleže pogreba pokojnega podpredsednika tovariša Luke Šetine. Pogreb bo v sredo 15. t. m. ob 14. uri izpred hiše, Jelovškova ulica 2. Vabimo k udeležbi pri pogrebu tudi izvenljubljanske člane in dimnikarske pomočnike. Predsednik združenja.

u— **Prva žrtev smučarske sezone.** Čeprav je letošnja zima precej zgodaj nastopila in je takoj od kraja začela na debelo razsipati s snegom, zaradi neprestanega južnega vremena smučarji doslej še niso prav prišli na svoj račun. Kmalu bo že mesec dni, kar je zapadel prvi sneg, pa je bilo morda vsega skupaj le nekaj dobrih uric, pa še to samo v višjih legah, da so šli ljudje uživati belo opojnost. Včeraj pa so pripeljali v splošno bolnišnico prvo žrtev smučarskega sporta to zimo, 23-letno posestnikovo hčerko Marijo Palčičevo iz Nove vasi na Blokah. Palčičeva se je v nedeljo popoldne smučala s tovarišicami, a ker tudi na Blokah ni kaj prida snega, je na bregu zavozila na rušo, padla in si zlomila desno nogo. Ponesrečenki je nudil prvo pomoč primarij dr. Lavrič iz Ljubljane, ki se je slučajno mudil tamkaj na lovu, nato pa je odredil, da so jo prepeljali v bolnišnico. — Na kirurški oddelek je morala tudi 25-letna kuharica Marija Modiceva z Resljeve ceste 18, ki je doma v kuhinji tako nesrečno padla, da si je zlomila desnico.

u— **Tkalnica preprog »Meka«, Subotica** pride meseca januarja v Ljubljano, kjer bo imela dve veliki razstavi svojih dobroznanih, lepih preprog. Razstavljeni bodo originalni perzijski vzorci. Izdelava in cena sta brez konkurence. Tvrdka prosi interesente, naj odložijo svoje nakupe, dokler ne vidijo te imenitne razstave, o kateri bodo pravočasno obveščeni.

u— **Kristalna čaša življenja** — kdo ne bi rad pil iz nje! In stvar je v resnici mnogo bolj preprosta, kakor se človeku zdi na prvi pogled. Pri tvrdki Kollmann na Mestnem trgu se vam nudi bogata izbira izdelkov iz vseh vrst domačega in tujega kristala, da lahko z izbranim božičnim darilom razveselite gospodinjo in okrasite dom.

u— **Drevi v veliki dvorani »Kazine« plesna vaja z revijo družabnega - sportnega plesa in najnovejšega »Swing-Stepa«.** Vabi »P. S. K.« in mojster Jenko.

DOBRA RAZSVETLAVA PO CENI RAZSVETLAVA
JUGOSIJALICA DOMAČA

KINO UNION TEL. 22-21
Višek filmske umetnosti
DOBROTNIK ČLOVEŠTVA — LUIS PASTEUR
Film resničnih življenjskih dramatičnih dogodkov, ki so vzbujali pozornost sveta. Louisa Pasteurja predstavlja Paul Muni, ki je mojstrsko podal tudi Zolaja v filmu »Vest človeštva«
Radi koncerta danes predstava samo popoldne ob 16., uri. Obe večerni predstavi odpadeta.
Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri

u— **Beda delavstva Strojnih tovarn in livarn.** V petek je Delavska zbornica sklicala anketo o vprašanju, kako bi se dalo s čim širšo pomožno akcijo odpomoči stiski, ki je zajela delavstvo Strojnih tovarn in livarn. Povabljena je bila tudi mestna občina, da pošlje na razpravo svojega zastopnika, a se vabilu ni odzvala, pač pa so prisostvovali zastopniki banske uprave, Borze dela in Delavske zbornice. Brez dela je ostalo 232 delavcev in 40 nameščencev, med njimi 190 družinskih rednikov. Za najnujnejšo prehrano teh ljudi bi bilo treba na teden najmanj 35 do 40.000 din. Doslej so odpuščeni delavci prejeli od Delavske zbornice 25.000 din, od Borze dela 75.000 din, od mestne občine pa okrog 28.000 din podpore. Anketa je poudarila potrebo, da se čim prej obnovi obratovanje Strojnih tovarn, dotlej pa bodo zaprošena podjetja, ki imajo zadnje čase več dela, da skušajo v čim večji meri zaposliti delavce Strojnih tovarn. Nabiralna akcija, ki jo je organiziral zbor delavskih zaupnikov, doslej ni rodila posebnega uspeha. Do soboto so zbrali okrog 9.000 din in nekaj malega živil, kar je pač precej skromen delež spričo velike stiske.

u— **Grehi Ignaca Salaja.** Na policiji še vedno izprašujejo vest nevarnemu svedrovcu Ignacu Salaju, ki so ga zasačili v stanovanju gostilničarja Ravbarja za Bežigradom. Ker so našli pri njem celo zalogo vlomilskega orodja, več vitrihov, sveženj ključev, zakrivljeno železo in nekaj dlet, povrh pa še samokres, na policiji upravičeno sumijo, da Salaj nima na vesti samo vloma pri Ravbarju, marveč da je vlamljal tudi drugje. Salaj, ki je star zdaj 34 let, je v Ljubljani dobro poznan. V Ljubljani se je izučil natakarske obrti, vendar se za svoj poklic ni nikoli navduševal. V kavarni »Slonc« se je seznanil že l. 1923. z nekim Stankom Kajzerjem, s katerim sta pričela vlamljati v barake in skladišča. Ko so ga prijeli, je presedel v zaporu samo nekaj mesecev, čim pa je bil na svobodi, je nadaljeval z vlomi in tatvinami. Kasneje je v družbi še nekaterih tovarišev vlomil v Markunovo trgovino z usnjem v Kolodvorski ulici, kjer je odnesel za okrog 13.000 din plena. Smolo pa je imel tudi takrat, kajti kmalu so ga izsledili in izročili sodišču. Obsojen je bil na 3 leta robije, ki jih je deloma presedel v Lepoglavi. Po prestani kazni ni maral več v Ljubljano in je raje kradel in vlamljal po Štajerskem in Hrvatskem. Zdaj šele se je spet pojavil v Ljubljani, a se je znova vjel v past. Salaj je priznal, da vloma pri Ravbarju ni izvršil sam, marveč da je imel pomagača, nekega Jožeta Bartolinija, brezposelnega elektromonterja, ki pa je pravočasno odnesel pete.

u— **Tatinski kavalir.** Neki mladi trgovki, ki je prispela v nedeljo po opravkih v Ljubljano, se je med vožnjo v vlaku pridružil eleganten kavalir, ki ji je pričel na vse pretege dvoriti. Tudi ko sta izstopila na glavnem kolodvoru, je ni izpustil izpred oči. Spremljal jo je v mesto in jo povabil v kavarno. Trgovka, ki ji je bil podjetni mladi spremljevalec všeč, se je povabilu rada odzvala. V kavarni je postajal kavalir čedalje podjetnejši. Videč, da je dama dostopna za njegove sladke besede, je postajal zmerom bolj domač in se je zdaj poigral z njeno ročico, zdaj spet z njeno torbico. Pred slovesom sta se dogovorila za popoldanski sestanek, nakar je trgovka sedla v tramvajski voz, njen spremljevalec pa se je izgubil v množici pred glavno pošto. Čim pa je bila v tramvaju in je pristopil k nji sprevodnik z voznim listkom, je sledilo razočaranje. Trgovka je namreč pogrešila svojo denarnico, v kateri je imela okrog 1000 din. Tedaj šele se je spomnila, da je njen novi poznanec, ki je v kavarni kavalirsko poravnal račun za oba, pod pretvezo, da išče sliko njenega moža čisto domače brskal po njeni torbici in je tedaj tudi najbrže izpeljal denarnico z vso vsebino. Razburjena je izstopila na prvi postaji, nakar je hitela nazaj pred kavarno v veri, da bo tamkaj še naletela na drzneža. Ta je pa seveda ni čakal, in ker ga tudi popoldne ni bilo na domenjeni sestanek, se je sledajič zatekla na policijo, kjer je pustolovščino prijavila.

u— **Blato in mokroto** prinašajo ljudje v hišo iz neprestanega deževja in snega, treba bo tla prekriti z linolejem iz zaloge tvrdke A. & E. Skaberne na Mestnem trgu.

Iz Celja

e— **Poljska ekspedicija v Ande** je naslov predavanja, ki ga bo priredila Savinjska podružnica SPD dne 11. januarja v risalnici meščanske šole v Celju. Predaval bo g. Jan Stolanski, ki bo predvajal tudi mnogo zanimivih in poučnih skioptičnih slik.

e— **Ljubljanska drama** bo vprizorila danes ob 20. v celjskem gledališču Hemarjevo komedijo »Firma«. Sodelovali bodo dami Mira Danilova in Nablocka ter gg. Debevec in Kralj. Predstava je za abonma Neabonenti dobijo vstopnice v knjigarni Slomškove tiskovne zadruge.

e— **Sneg** je zopet zapadel v noči od sobote na nedeljo v celjski kotlini. V dolini ga je zapadlo četrt, na hribih pa okrog metra. Včeraj je deževalo in sneg se je začel močno topiti. V Celju so ceste in ulice polne snežne brozge, ki povzroča upravičene kritike na račun mestne občine, ki bi morala v takih primerih takoj poskrbeti za čiščenje ulic in pri takih delih zaposliti brezposelne, ki jih je v Celju zelo mnogo.

e— **Velik porast brezposelnosti.** Pri celjski borzi dela je bilo 10. t. m. v evidenci 415 brezposelnih (249 moških in 66 žensk) nasproti 275 (226 moških in 49 žensk) dne 1. t. m. V času od 1. do 10. t. m. se je na novo prijavilo 159 brezposelnih, po večini delavci, ki so bili zaposleni pri regulaciji Savinje, ter zidarji in tesarji.

Iz Maribora

a— **Iz profesorske službe.** Na lastno prošnjo je premeščen od meščanske šole pri Sv. Lenartu v Slov. goricah v Celje naš znani akademski slikar A. Sirk.

a— **Vzorno gospodarstvo ali socialna ustanova.** Pokojninski zavod v Ljubljani je kupil del znanega Bachlerjevega posestva na Polskavi za 1,700.000 din. Navedeno posestvo bo skušal Pokojninski zavod preurediti v vzorno posestvo v smislu modernega racionalnega gospodarstva. Po drugi strani pa se čuje tudi verzija, da se bo uredila na tem posestvu primerna socialna ustanova bodisi kot letno okrevališče za svoje zavarovance ali pa kot splošno socialno ustanovo. Drugi del posestva pa je kupila Ljubljanska kreditna banka za znesek 1 milijonov dinarjev.

a— **Akademski starešine »Jadrana« in »Triglava«** v Mariboru priredijo v torek 14. t. m. ob 20. uri v lovski sobi hotela »Orel« družabni sestanek z dnevnim redom: Dr. Rapotec: Totalitarna država v praksi. Vabljeni vsi napredni akademski starešine!

Gospodarstvo

K sporu zaradi pogodbe med mestno občino in električno zadrugo v Šiški

Prejeli smo: Načelstvo električne zadruge v Šiški je preteklo sredo v »Slovencu« objavilo nekakšno pojasnilo k sklenjeni pogodbi z mestno občino ljubljansko glede odkupa električnega omrežja, kjer skuša dokazovati, da ni prekoračilo pooblastila od občnega zbora zadruge. Brez kakšnih konkretnih dokazov postavlja trditev, da je sklenjena pogodba za Šiškarje bolj ugodna kakor pa je bila pogodba, zasnovana pod prejšnjim občinskim svetom. Da je taka trditev brez podlage in da je sedaj sklenjena pogodba v resnici za Šiškarje neprimerno slabša, nego je bila pogodba iz l. 1934. je takoj razvidno, če malo primerjamo določbe ene in druge pogodbe.

Po pravkar sklenjeni pogodbi plača mestna občina za vse naprave električne zadruge 1,400.000 Din. Po pogodbi iz leta 1934. pa je bila kupnina določena v višini 1 milijon 350.000 Din, toda z dodatkom, da občina povrne zadrugi vrednost investicij (razširjenje omrežja), izvršenih od srede leta 1934 do prevzema; to pa predstavlja najmanj 150.000 Din, tako da bi znašala kupnina po pogodbi leta 1934. v resnici 1 milijon 500.000 Din. Kupnina je torej zmanjšana za najmanj 100.000 Din

Ta znesek pa je prav za prav malenkosten v primeri s poslabšanjem ostalih pogojev. Po pogodbi iz leta 1934, bi se od kupnine porabil 1 milijon Din za zidavo zavetišča za uboge in sirote v Šiški. Ostalo kupnino in ostalo premoženje zadruge bi občni zbor zadruge lahko uporabil po svoji uvidevnosti za ustanove ali za dobrodelne namene. Pri tem se je mestna občina leta 1934. obvezala, da bo sama prispevala še najmanj 2 milijona din za zavetišče, »namenjeno predvsem prebivalcem iz Zgornje in Spodnje Šiške«, in bi to zavetišče tudi sama vzdrževala. V novi pogodbi mestna občina ne bo prav nič prispevala za gradnjo zavetišča in bo tudi za vzdrževanje prispevala le skozi 5 let vsako leto po 30.000 Din. Zavetišče se bo torej zgradilo zgolj iz premoženja zadruge, ki so ga zbrali prebivalci Šiške. To premoženje se mora v celoti porabiti za zavetišče, medtem ko je pogodba iz l. 1934. omogočala, da se vse ostalo premoženje razen 1 milijona Din, ki ga prispeva zadruga od kupnine, porabi za ustanove ali za dobrodelne namene.

Po novi pogodbi bo torej občina plačala le 1,400.000 Din kupnine in v petih letih 150.000 Din za vzdrževanje zavetišča, skupaj torej 1.550.000 Din.

Po pogodbi iz leta 1934 pa bi občina plačala za kupnino približno 1.500.000 Din, k temu bi prispevala še 2 milijona Din za gradnjo zavetišča, kar da skupaj 3.500.000 Din, vrhu tega pa bi sama stalno vzdrževala to zavetišče. Če računamo, da bi občino stalo na leto vzdrževanje hiralcev iz Šiške samo 150.000 Din, tedaj predstavlja ta obveza, če letni prispevek 150.000 Din kapitaliziramo na podlagi 5%, **vrednost 3 milijonov Din.** Toliko bi morali imeti glavnice, če bi hoteli iz donosa 5% obresti vsako leto kriti izdatke za vzdrževanje hiralcev iz Šiške v zavetišču. **Po pogodbi iz leta 1934. bi znašal torej celotni prispevek občine skupaj 6 in pol milijona Din, medtem ko bo občina po sedanji pogodbi prispevala le 1.550.000 Din.** Načelstvo zadruge je imelo skoro pol drugo leto časa, da podpiše to za Šiškarje ugodno pogodbo, pa je podpis od mestnega sveta odobrene pogodbe zavlačevalo, očitno le iz razloga, da doseže spremembo pogodbe v tem smislu, da se vse premoženje zadruge izroči Vincencijevi konferenci ,četudi na škodo zadružnikov in zlasti prebivalstva Šiške.

Pri vsem tem poslabšanju pa pogodba ne daje niti garancija, da bodo skrbstva potrebni hiralci iz Šiške sprejeti v to zavetišče, zakaj o sprejemu bo odločala sama Vincencijeva konferenca, ki ji pogodba le nalaga dolžnost, da bo pri sprejemanju v zavetišče priznavala prednost prebivalcem iz Spodnje in Zgornje Šiške. Pogodba iz leta 1934 pa je predvidevala, da bi zavetišče upravljal poseben kuratorij, kjer bi imela mestna občina 2/3 članov, 1/3 pa zadruga ali od nje določena ustanova izmed mož iz Spodnje in Zgornje Šiške. Po prejšnji pogodbi tudi zadruge ne bi bilo treba likvidirati in bi lahko naprej obstojala ter bi svojim članom lahko prodajala električne potrebščine, obenem pa bi lahko delegirala v kuratorij zavetišča 2/3 članov, tako da bi zadružniki soodločevali pri tem, kdo se sprejme v zavetišče.

Z novo pogodbo so prebivalci Šiške postavljeni celo v slabši položaj nego prebivalci ostalega mesta, kajti za hiralce v Ljubljani skrbi mestna občina, za hiralce v Šiški pa bo morala skrbeti Vincencijeva konferenca, ki bo primorana med prebivalstvom Šiške zbirati milodare za vzdrževanje hiralnice in hiralcev.

S stališča zadruge in zadružnikov bi bilo morda poslabšanje pogodbe za prebivalstvo Šiške razumljivo, če bi nova pogodba nudila vsaj zadružnikom kakšne večje ugodnosti. Toda v čem obstojajo večje ugodnosti? V primeri s pogodbo iz leta 1934. se zniža cena električnemu toku za zadružnike in njihove najemnike od 2.90 na 2.80 Din in še to pogojno, t. j. za najemnike do izselitve. Pogodba iz leta 1934 pa je nudila ceno 2.90 Din tako zadružnikom, kakor tudi najemnikom v hišah zadružnikov brezpogojno skozi vseh 10 let. Ta sprememba pogodbe zlasti, glede najemnikov, bo imela za posledico, da bodo morali vsi novi najemniki v hišah zadružnikov plačevati, čim se na novo vselijo, električni tok po 5 Din za kilovatno uro, kar bo vsekakor neugodno vplivalo na vrednost hiš v Šiški.

Načelstvo električne zadruge noče uvideti, da je s svojim zavlačevanjem povzročilo ogromno škodo tako zadružnikom, kakor tudi vsemu prebivalstvu Šiške in se sedaj pričelo nastopati proti članom, ki se upirajo novi pogodbi s tem, da jih izključuje. Na ta način hoče preprečiti, da bi soudelovali na nedeljskem izrednem občnem zboru. Druge pa skuša prepiašiti na ta način, da jim zatrjuje, da se mora zadruga udati pritisku občine, sicer je lahko računati s tem, da bo pogodba še slabša. Načelstvo iznaša vse te stvari, čeprav se dobro zaveda, da občina zadruge sploh ne more prisiliti k sklepu pogodbe, ker je po prevzemu električnega omrežja elektrarne Česenj prevzela tudi vse obveznosti te elektrarne nasproti zadrugi, zlasti pa obveznost, da se mora zadrugi dobavljati tok po določeni ceni. Ne more biti torej govora o tem, da bi občina lahko z odvzemom toka prisilila zadrugo k sprejetju neugodne pogodbe.

Nazadnje se vendarle vsakdo vrača k meni!

Saj ni čudno — kajti edino le NIVEA vsebuje „Eucerit" krepilno sredstvo za kožo in vrh tega je NIVEA zelo poceni in koristna.

Nacionalni institut za goriva in rude

V »Službenih novinah« od 11. t. m. je objavljena uredba o nacionalnem institutu za goriva in rude, ki jo je na predlog ministra za gozdove in rudnike na osnovi § 90. finančnega zakona predpisal ministrski svet.

Po tej uredbi se sedanji kemični laboratorij oddelka za upravo državnih rudarskih podjetij pri ministrstvu za gozdove in rudnike prenese na oddelek za vrhovno rudarsko nadzorstvo istega ministrstva kot njegov odsek in sicer z nazivom: **»Nacionalni institut za gorivo in rude«.** Naloga tega instituta je, da **znanstveno proučuje vsa čvrsta, tekoča in plinasta goriva v zemlji zaradi nacionalnega izkoriščanja, da laboratorijsko prouči vse rudno bogastvo v naši državi z namenom, da se olajša rudarsko proučevanje in pospeši rudarska produkcija in končno da vrši vse ostale preizkušnje, ki jih zahteva služba ministrstva za gozdove in rudnike.**

Institut bo z vsemi razpoložljivimi sredstvi in znanstvenimi metodami proučil ves zbrani in dostavljeni material, bodisi po lastni iniciativi ali na zahtevo državnih in samoupravnih oblastev odnosno privatnih oseb. Zasledoval bo vse znanstvene in praktične novosti, ki so koristne za rudarsko stroko, da se zboljšajo metode dela. **Zbral bo od drugih državnih in samoupravnih institutov in zavodov že izvršena dela iz področja goriva, rudarstva, gozdne industrije in kemične predelave lesa.** Izdajal bo tudi strokovni časopis, v katerem bo objavljal rezultate preiskav, tehnične in znanstvene podatke ter novosti iz naše države in inozemstva, ki so pomembne za gorivo in rudarstvo. Od časa do časa bo izdajal strokovne študije o posameznih vprašanjih na osnovi ugotovljenih rezultatov in preiskav. Končno bo podpiral domačo iniciativo za strokovne izume in patente v naši državi z namenom, da se pri nas izkoriščajo ali da se odkupijo za račun države.

Za vzdrževanje in pospeševanje instituta se ustanovi **fond nacionalnega instituta za gorivo in rude,** kamor se bodo stekali, poleg državne dotacije, prispevki in ustanove privatnih oseb, vsi dohodki instituta od analiz in strokovnih nasvetov za privatne stranke **po posebnem ceniku in dohodki od strokovnih publikacij. Fond bo naložen pri Državni hipotekarni banki. Iz fonda pa se bodo krili materialni izdatki instituta, izdatki za odkup patentov in izumov in izdatki za kritje dejanskih stroškov za proučevanje.** Sredstva tega fonda se bodo lahko uporabila samo za potrebe instituta.

Institut bo imel dva oddelka, enega za gorivo, drugega za rude. Stalni nameščenci bodo uradniki ministrstva za gozdove in rudnike.

Pri institutu se ustanovi strokovni svet, ki ga bodo tvorili načelniki oddelkov ministrstva in predstavniki zainteresiranih ministrstev ter podjetij. Strokovni svet bo podpiral iniciativo in delo v institutu v svojimi nasveti, določal bo delovni načrt, iznašal bo predloge o aktualnih vprašanjih in problemih, pri katerih je potrebno strokovno znanstveno sodelovanje instituta, stavljal bo na podlagi proučevanj in preizkušenj v posameznih vprašanjih svoje predloge, dajal pa bo ministrstvom in drugim državnim ustanovam po potrebi tudi svoja mišljenja iz delovnega področja instituta. Člani strokovnega sveta bodo dobivali nagrado za sodelovanje na sejah in povračilo potnih stroškov. Člane pa bo imenoval minister za gozdove in rudnike za tri leta. Reorganizacija sedanjega kemičnega laboratorija in pretvoritev v institut se mora izvršiti do 1. aprila t. l.

Gospodarske vesti

= **Likvidacija našega klirinškega dolga v Belgiji.** Dne 1. januarja bo stopil v veljavo novi plačilni sporazum z Belgijo, ki uvaja namesto kliringa plačevanje v svobodnih devizah. Sporazum urejuje tudi vprašanje likvidacije našega klirinškega dolga v Belgiji. Ta naš dolg znaša sedaj 4.7 milijona belg (34.5 milijona Din) in bo postopno likvidiran na ta način, da se bo del deviz, ki jih dobimo od izvoza rud, porabil za odplačilo salda. Belgijski uvozniki svinčenega in cinkovega koncentrata (iz Trepče) bodo za vsako tono plačali protivrednost 15 šilingov v kliring, vse ostalo pa bodo Belgijci plačali v devizah.

= **Likvidacija naših klirinških terjatev v Italiji.** Poročali smo že, da se je mudila prejšnji teden v Beogradu tričlanska italijanska delgacija zaradi pogajanj o novi jugoslovensko-italijanski klirinški pogodbi. Delegacija je obenem izročila predloge, ki jih bo Italija stavila o priliki zasedanja stalnega jugoslovensko-italijanskega gospodarskega odbora. Iz Beograda poročajo sedaj, da se bo ta odbor sestal 17. t. m. Razpravljal bo o novi klirinški pogodbi v zvezi z vprašanjem likvidacije naših terjatev v starem kliringu v Italiji, kakor tudi o vprašanju naših izvoznih kontingentov v Italijo in našega uvoza iz Italije. Glede na vesti inozemskih listov, da bo ukinjen klirinški promet z Italijo odnosno, da bo uveden sistem plačil v devizah, zatrjujejo v poučenih krogih, da so te vesti netočne.

= **Avtentično tolmačenje uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov.** Minister pravde je objavil avtentično tolmačenje k uredbi likvidacije kmečkih dolgov, ki pravi, da ima sodišče pri postopanju glede zmanjšanja kmečkih dolgov preko 25.000 Din določiti v smislu drugega odstavka § 27 le odstotek znižanja, ne pa znesek znižanja dolga. Nadalje pravi avtentično tolmačenje, da je kot blagovne dolgove do 500 Din iz četrtega odstavka čl. 3 uredbe (ki se ne smatrajo kot kmečki dolgovi, če so nastali po 20. oktobru 1931) razumeti posamezne blagovne dolgove enega kmetovalca.

= **Stanje Narodne banke.** Najnovejši izkaz Narodne banke od 8. decembra zaznamuje sicer zmanjšanje zlate podlage za 3.5 na 1754.8 milijona Din, toda vzporedno so se devize izven podlage povečale za 35.5 na 507.1 milijona Din. Posojila so se zmanjšala za 5.6 na 1608.5 milijona Din. Obtok bankovcev se je v prvi četrtini decembra skrčil za 77.5 na 5675 milijonov (lani 5219, predl. 4814), narasle pa so obveznosti na pokaz za 128 na 2643 milijonov.

Borze

13. decembra

Na ljubljanski borzi so se avstrijski šilingi v privatnem kliringu trgovali danes po 8.17, za angleške funte pa je bilo povpraševanje po 238. V zagrebškem privatnem kliringu so se trgovali avstrijski šilingi po 8.7050, angleški funti po 238 in grški boni po 27.25. Nemški klirinški čeki stanejo v Ljubljani, Beogradu in Zagrebu nespremenjeno 14.00 za konec januarja in za konec marca pa v Zagrebu 13.99.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2397.16 — 2411.76, Berlin 1736.27 — 1750.15, Bruselj 732.45 — 737.51, Curih 996.45 — 1003.52, London 215.05 — 217.11, Newyork 4277.26 — 4313.57, Pariz 146.16 — 147.60, Praga 151.43 — 152.54, Trst 225.64 — 228.73.

Curih. Beograd 10, Pariz 14.69, London 21.6050, Newyork 432.375, Bruselj 73.4750, Milan 22.72, Amsterdam 240.50, Berlin 174.20, Dunaj 80.55, Stockholm 111.3750, Oslo 108.60, Köbenhavn 96.4750, Praga 15.20, Varšava 81.80, Budimpešta 86.25, Atene 3.95.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 420 — 422, 4% agrarne 54 den., 4% severne agrarne 54 den., 6% begluške 79 den., 6% dalm. agrarne 76.75 den., 7% stabiliz. 87 den., 7% Drž. hip. banka 99 den., 7% Blair 84.50 — 85, 8% Blair 94 — 94.50; delnice: Narodna banka 7500 den., PAB 214 den., Trboveljska 200 — 220, Dubrovačka 400 den., Jadranska 400 den., Gutmann 50 den., Šećerana Osijek 160 — 165.

Beograd. Vojna škoda 421.50 — 422.50 (422), 4% agrarne 54.50 den., 4% severne agrarne 55 den., 6% dalm. agrarne 77.25 — 78, 6% begluške 79.25 — 80, 7% invest. 95 bl., 7% Blair 84.75 — 85 (84.75 — 85), 8% Blair 93.75 — 94, Narodna banka 7500 — 7550 (7525), PAB 214 — 216.

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago,** 13. decembra. aZčetni tečaji: **pšenica:** za dec. 94.875, za maj 92.25, za julij 96; **koruza:** za dec. 55.375, za maj 58.50.

+ **Novosadska blagovna borza** (13. t. m.). Tendenca mirna. — **Pšenica** (78/79 kg): baška 175 — 177; baška sadja Tisa 177 — 179; ladja Begej 176 — 178; banatska 171 — 178; sremska 175 — 175; slavonska 176 — 178. **Koruza:** baška in sremska 104 — 106, banatska 101 — 102, baška nova, sušena 95 — 97. **Oves:** baški sremski in slavonski 122 — 124. **Rž:** baška 172 — 174. **Ječmen** baški in sremski 63/64 kg 130 — 132.50. **Moka:** baška in sremska »Og« in »Og« 272.50 — 282.50, »2« 252.50 — 262.50, »5« 232.50 — 242.50, »6« 212.50 — 222.50, »7« 182.50 — 192.50; »8« 125 — 130. **Otrobi:** baški, sremski in banatski v vrečah 90 — 93. **Fižol:** baški beli brez vreč 204 — 206.

SPORT

Zaključek občnega zbora JNS

Vse je šlo, kakor je bilo pripravljeno

Beograd, 13. decembra. p.

Kakor je poročalo že ponedeljsko »Jutro«, je nedeljska skupščina jugoslovenskega nogometnega saveza trajala v nedeljo ves dan in je bila ob zaključku ponedeljskega lista okoli 10. zvečer izvoljena šele nova uprava s predsednikom dr. Mihajlom Andrejevićem na čelu.

Nato je prišla na dnevni red

spremenba pravil,

glede katerega vprašanja se je razvila zelo živahna in mestoma tudi zelo burna razprava. Zagrebški delegat Berger je energično zahteval, naj se glede te sprememb vzame v poštev predlog zagrebškega podsaveza, ki je bil že lani v razpravi na tem mestu. V nizu debat je tajnik dr. Hadži nazadnje izjavil, da je posebni odbor osnutek teh sprememb odklonil že letos spomladi. V teh razpravah je bil zelo oster tudi delegat Jugoslavije g. Grujić, ki je spet zagovarjal predlog svojega kluba. Delegat delavske zajednice g. Gjurić je navsezadnje predlagal, naj se glede spremembe pravil predložijo novi predlogi, ki naj se proučijo in nato skliče izredna skupščina z edinim tem vprašanjem na dnevnem redu. Dr. Andrejević je ta predlog sprejel, skupščina pa ga je izglasovala tako, da se mora ta izredna skupščina sklicati najkasneje do 15. julija 1938 s pristavkom, da mora biti predlog zagrebškega podsaveza predložen najkasneje do 31. marca, morebitni nasprotni predlogi ostalih podsavezov pa najkasneje do 1. maja 1938.

Glede povečanja števila ligaških klubov od 10 na 12 je bil na predlog niškega delegata Trivunca predlog sprejet z dostavkom, da se v bodoče število ligaških klubov ne sme več povečavati, razen s pristankom dveh tretjin vseh včlanjenih klubov.

V nadaljnjem je bilo ugodno rešenih 24 prošenj za reaktivacijo odnosno izbris kazni saveznim sodnikom. Dalje je občni zbor oprostil razne kazni številnim igralcem, razen onim, ki so bili kaznovani zaradi dejanskih napadov na sodnike.

Pritožba Haška proti preložitvi termina za začetek spomladanskega prvenstva v ligi za teden dni je bila odklonjena.

V nadaljnjem poteku je bila rešena cela vrsta prošenj za podpore, na predlog enega izmed beograjskih delegatov je bil sprejet tudi sklep, da se na območju mesta Beograda prihodnje leto ne sme ustanoviti noben nov nogometni klub.

XX. redni občni zbor JNS je bil zaključen ob 3.30 zjutraj.

V nekaj vrstah

Table-tenisti so se hoteli dobro pripraviti za svetovno prvenstvo v Londonu, pa so se takoj pri prvih pripravah že pokazale težave z denarjem. Za trening so se hoteli najboljši zastopniki te stroke zbrati v Somboru, kjer ima tamkajšnjo sportno udruženje večje jubilejne prireditve, da bi nastopili v močnem mednarodnem turnirju z Madžari. Beograd je dal za to gostovanje 1.000 din podpore, kar je seveda mnogo premalo, tako da je bilo treba to tekmovanje odpovedati kljub temu, da so bili Madžari z denarnimi zahtevami zelo skromni. JTTS bo seveda onih tisoč dinarjev le vzel in jih porabil za to, da bo 10 najboljših table-tenistov v času božičnega odmora vsaj med seboj absolviralo skupen trening.

Nelegalna uprava JLAS s predsednikom dr. Tritschem na čelu bi bila morala do 9. t. m. izročiti posle novoustoličenim generalom tega saveza g. Ugriniću in tovarišem. Tritschevi so prekoračili tudi še ta zadnji rok, nazadnje pa so menda odstopili novi upravi nekaj manj važnega gradiva, s katerim si seveda ne more pomagati. Tako so novi gospodarji JLAS odgodili občni zbor JLAS na prihodnji mesec, uporne glavne funkcionarje prejšnje savezne uprave pa bodo prijavili ministrstvu za telesno vzgojo. Ta predaja poslov med upravama JLAS je najbolj značilna, kako smotreno in kako naglo se pri nas rešujejo sportna vprašanja in spori zaradi njih.

To nedeljo je bilo zaključeno jesensko prvenstvo v madžarski nogometni ligi. Jesenski prvak je postal Ferencvaros s 25 točkami pred Hungarijo in Ujpestom.

LZSP (službeno). Opozarjamo vse interesente, da bodo izpiti za skoke v sredo dne 15. t. m. v prostorih kavarne »Union«. Ker bo izpit tudi pismen naj prineso kandidati tudi potrebno s seboj. Prijave se sprejemajo do pričetka izpita. Vsi kandidati morajo biti na mestu ob 18.30. — Tajnik.

Revmatične bolečine

odstranimo z »Nibol« tabletami, ki so se obnesle tudi pri išijasu in gihtu.

»Nibol« tablete se uporabljajo tudi kot dobro sredstvo

proti trganju udov
proti zobo- in glavobolu
pri hripi
pri boleznih prehlajenja

„NIBOL"

1 stekl. z 20 tablet Din 20.—
1 stekl. z 40 tablet Din 34.—
1 tuba »Nibol« masti Din 20.—

Nibol dobite v vseh lekarnah.

APOTEKA MR. BAHOVEC, Ljubljana

S. br. 17816/35.

Zastopnika

za Slovenijo išče tovarna dežnikov. — Pismene ponudbe pod »Agilan« na Publicitas d. d., Zagreb, Ilica 9 9607

100% od tega kar iščete: ČUVAJ VAŠEGA ZDRAVJA

„OLLA" Gum

Sprejme se

sposoben orodni ključavničar

(Schnittmacher)

samostojna moč v stroki za stavbeno okovje. Ponudbe s prepisi spričeval in navedbo zahtevkov je poslati na oglasni odd. »Jutra« pod »Sposobna moč«. 9618

V hladnih dneh Vas kozarček

BERMET — VINA

obvaruje hripe. — Gostilničarji ga lahko naroče že majhen sodček. — Zahtevajte povsod le Bermet B. Marinkova iz Sremskih Karlovcev, Fruška gora.

INSERIRAJTE V „JUTRU"!

MORANA"-SMRT PLEŠAVOSTI

†

ZDRUŽENJE DIMNIKARJEV za DRAVSKO BANOVINO v LJUBLJANI naznanja žalostno vest, da je njegov bivši predsednik in sedanji dolgoletni podpredsednik, tovariš

LUKA ŠETINA

DIMNIKARSKI MOJSTER V LJUBLJANI

po dolgi mučni bolezni, dne 13. t. m. preminul.

Pokojnega tovariša spremimo na njegovi zadnji poti na pokopališče pri Sv. Križu iz hiše žalosti, Jelovškova ulica št. 2 (Trnovo) v sredo, dne 15. decembra t. l. ob 14. uri.

Vzornega tovariša bomo ohranili v častnem spominu.

UPRAVA ZDRUŽENJA

Zločini novega Landruja

V Parizu so koncem minulega tedna prijeli moškega, ki je umoril in oropal eno žensko in štiri moške — Zločinec je bil za vodnika in tolmača na svetovni razstavi Žrtvam je odvzel 36 tisoč frankov

Pogled na vilo »Mon plaisir« v St. Cloudu. V desnem krogu morilec Weidmann

Pariz, 11. decembra

Francoska prestolnica, ki se je do zadnjih dni zanimala za politično afero »kutarjev«, je zdaj vznemirjena zaradi kriminalne senzacije, o kateri govori ves Pariz. Gre za razkritja v zadevi frankfurtskega Nemca Weidmanna, ki ga ves tisk predstavlja javnosti za novega Landruja.

Vila v predmestju

Tiho pariško predmestje vil Celle-St. Cloud se je proti koncu tedna spremenilo v pravcato človeško mravljišče, oblegano od neštetih stražnikov in detektivov. Tukaj stoji v bližini krasnega imenja nekega pariškega industrijalca vila »Mon plaisir«. V tej vili je bival zadnje mesece Nemec, ki so ga sosedje dobro poznali. Vsi so v njem videli človeka uglajenih družabnih oblik. Mož je bil prijatelj kart in je tudi rad flirtal z mladenkami iz okolice. Nihče ni v tem človeku domneval zločinca. Če je nanesla priložnost, je tudi podučeval angleščino. Zato je nastalo v St. Cloudu nepopisno razburjenje, ko se je začelo šušljati, da iščejo tam okrog nevarnega morilca.

Nepojasnjeni zločini

Od letošnjega poletja dalje je bilo v Parizu in okolici izvršenih več umorov, ki jih policija nikakor ni mogla pojasniti. V juliju je izginila lepa 21 letna ameriška plesalka Joana de Koven. Listi so objavili njeno sliko, da bi jo na ta način pomagali izslediti, toda zaman. Policija nikakor ni mogla pojasniti njenega skrivnostnega izginotja. Prvotno so menili, da je plesalka mogoče pobegnila s kakšnim častilcem, a ko so dognali, da je imela ob času, ko je izginila, pri sebi več sto dolarjev gotovine, so takoj zasumili, da je tu po sredi zločinska roka. Potem so našli prve dni

Weidmannove žrtve. Od zgoraj navzdol: Frommer, Joanna de Koven,' Le Blond, Lesobre in Couffy

septembra v bližini Orleansa umorjenega šoferja Coufflyja. Nekaj tednov pozneje so odkrili v jarku poleg samotne ceste v Neuillyju truplo nekega Rogerja Leblonda. Ni bilo dvoma, da je mož postal žrtev roparskega napadalca, kajti imel je pri sebi precej denarja, ki je po umoru izginil iz njegovih žepov. Potem je izginil iz Pariza Nemec Fric Frommer, ki je zapustil Nemčijo zaradi nekega političnega prestopka. In ko so našli v prazni vili St. Clouda truplo umorjenega borznega senzala Lesobra, ni bilo nobenega dvoma več, da je treba iskati tod okrog skrivnostnega storilca. Vsi ti zločini, o katerih je pariški tisk obširno poročal, so navdali prebivalstvo pariškega predmestja z velikim strahom. Policija je spravila na noge ves aparat, da reši to kriminalno zagonetko.

Dramatična aretacija

Po dolgotrajnem iskanju in prizadevanju se je oko detektivov ustavilo na samotnem stanovalcu vile »Mon plaisir«. V vilo so vdrli zvečer in so našli v nji samega 29letnega Weidmanna, ki je, čim je uzrl detektive, potegnil samokres in ranil dva policijska agenta. Ostali se niso ustrašili. Vrgli so se z združenimi močmi na siloviteža, ki so ga po hudi borbi užugali in uklenili v lisice. Prebrskali so njegovo stanovanje in našli v njem na kupe ponarejenih potnih listov. Passeport z njegovo sliko se je glasil na ime Sauerbrey. Pri zaslišanju je sprva skrival svoje pravo ime, pozneje je izdal, da se piše Weidmann. Šele ko je videl, da se zapleta v protislovja, je začel priznavati resnico, ki je strašna in porazna.

Grozotna razkritja

Policija je začela najprej reševati uganko smrti zadnje žrtve, borznega senzala

Million

Lesobra. Weidmann je priznal, da ga je ustrelil zato, da se je polastil njegovega denarja. Nato je povedal, da je v juliju umoril ameriško plesalko Joano de Koven, s katero se je seznanil v hotelu »Ambassador«. Povabil jo je v vilo, kjer jo je zadavil... Potem je umoril šoferja Coufflyja, za njim pa Leblonda in Frommerja, s katerim je bil nekoč zaprt v Nemčiji. Torej pet oseb! In kdo ve, če so to vse Weidmannove žrtve? Mogoče ima na vesti še več človeških življenj...

Pokopališča v kleti

Joano de Koven in Frommerja je Weidmann izvabil v vilo in ju tam umoril. Plesalkino truplo je oblečeno skril pod stopnice. Našli so ga v napol strohnelem stanju. Okoli vratu je imela plesalka še vrv, s katero ji je morilec zadrgnil vrat. Frommerja je umoril s strelom iz revolverja. Po umoru Coufflyja si je Weidmann prisvojil šoferjev avtomobil katerega je hladnokrvno zapeljal v garažo. Od Leblonda si je pridržal pas. Vsem žrtvam je takoj pobral denar, kajti njegovi krvavi činj so bili izvršeni iz pohlepja po denarju.

Osebnost zločinca

Weidmann je komaj 29 let star. Rodil se je v Frankfurtu ob Menu in je bil v svojem 16. letu prvič obsojen zaradi tatvine. Potem je odpotoval iz Nemčije v Kanado, kjer se je pridružil gangsterski družbi. Sodeloval je pri dveh napadih tolpe in v tretje zažgal veliko skladišče zrnja.

Renée Tricotova, Millionova prijateljica

Tedaj so ga ameriške oblasti izgnale. Weidmanna imajo v Ameriki celo na sumu, da je imel stike z ugrabitelji Lindberghovega prvorojenca, Brunom Hauptmannom. Ugotovljeno je vsaj to, da je vzdrževal z Hauptmannom prijateljske zveze.

Tolmač na razstavi

Ob aretaciji je Weidmann navedel, da se je zadnje čase preživljal kot vodnik in tolmač po pariški svetovni razstavi. To je bila seveda samo pretveza. Sumijo, da je bil Weidmann izvrševalec ukazov neke podzemne družbe, ki je hotela v Franciji udomačiti ameriške gangsterske metode. V zvezi s tem je policija že prijela tri Weidmannove sotrudnike, dva moška in eno žensko. Prvi je pariški bandit Roger Million, drugi Jean Blanc, tretja pa Millionova priležnica Coletta Tricot, imenovana »vampir«.

Še ena žrtev?

Roger Million je pod ključem, Jeana Blanca še zaslišujejo v Versaillesu, Coletta Tricotova je v varstvu policije. Weidmann pa je osumljen še enega zločina — umora ruskega emigranta Markova, ki je bil ustreljen letos v oktobru. Preiskava je dognala, da je imel Markov v trenutku smrti pri sebi najmanj 3000 frankov.

Jean Blanc

Weidmann tega zločina ne priznava, ker pa gre za tipičen roparski umor, kakršne je izvrševal Weidmann, ni izključeno, da je tudi Markov njegova žrtev.

Pot do zločinstev

Weidmann, s pravim krstnim imenom Evgen, izjavlja, da se je pripeljal letos 18. marca iz Frankfurta v Pariz, in sicer zato, da bi se odtegnil vojaški dolžnosti v Nemčiji. Bil je brez sredstev za življenje in je v tem položaju sklenil, da se bo lotil vsakega podjetja, ki mu bo obetalo prinesti denarja. Ker drugih pripomočkov ni bilo pri roki, je napravil moritev za svojo obrt... Ta poklic mu je prinesel 36 tisoč 500 frankov.

Nesreča po objestni svatbi

Pri postaji Ugalen v severni Kurski je povozil brzovlak na nezaščitenem prelazu sani neke svatovske družbe. Nesreča se je primerila zavoljo kaznive lahkomiselnosti te družbe.

Na poročni slavnosti na neki lotiški kmetiji, ki je trajala več dni in na kateri so svatje krepko praznili kozarce, se je del gostov s sanmi odpeljal proti postaji, da se vrne domov. Med potjo so priredili s sanmi dirko. V divji vožnji so se sani bližale prelazu, ne da bi pazile na brzovlak, ki je tu viden že od daleč in ki je dajal predpisane znake.

Prvim sanem je še uspelo, da so pred vlakom prevozile prelaz, druge pa je stroj zagrabil in jih vlekel kakšnih 50 m daleč. Trojica gostov je bila takoj mrtva, četrti je umrl na poti v bolnišnico, peti pa leži v bolnišnici in ni upanja, da bi ga rešili.

Yvon Delbos v Bukarešti

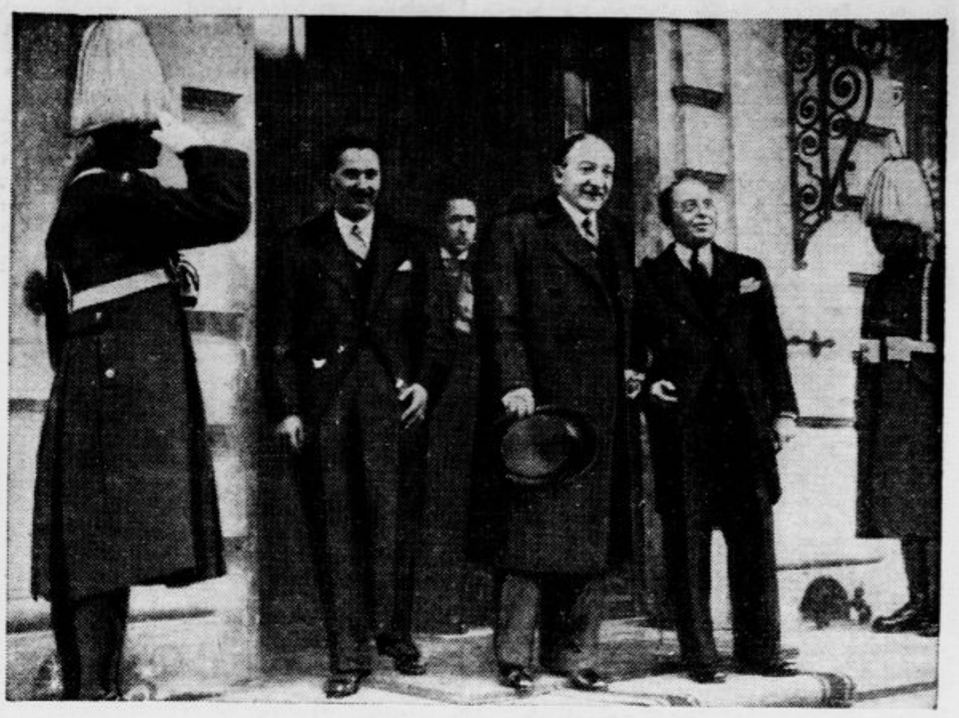

Francoski zunanji minister Yvon Delbos se je pripeljal k nam iz Rumunije, kjer je konferiral po sprejemu pri kralju z zun. ministrom Antonescom. — Na sliki vidimo ministra v trenutku, ko ostavljata prostore zunanjega ministrstva

Botanik Molisch je umrl

Odkritelj Molischove reakcije, profesor anatomije in fiziologije rastlin na Dunaju

V nekem dunajskem sanatoriju je umrl v starosti 81 let sloviti botanik, prof. dr. Hans Molisch. Bil je član večine evropskih akademij in znanstvenih družb. Rodil se je v Brnu, kjer je tudi študiral gimnazijo. 1894. so ga pozvali na praško vseučilišče kot rednega profesorja, kjer je deloval tudi kot ravnatelj rastlinsko fiziološkega zavoda. V 15 knjigah in več nego 200 razpravah je publiciral uspehe svojega znanstvenega dela.

Že v študentovskih letih je pokazal izredno zanimanje za stroko, ki mu je postala življenjski poklic. Kot deček se je udeleževal znamenitih znanstvenih poskusov očeta moderne znanosti o dednosti, patra Gregorja Mendela v starobrnskem samostanskem vrtu. Že v nižjem gimnazijskem razredu je imel pred svojim profesorjem predavanje o krompirjevem gomolju kot metamorfoziranem deblu. Za to si je smel sam vpisati red »izvrstno« v razredno knjigo. S tem je bila njegova pot botanika odločena.

Na dunajskem vseučilišču je potem študiral dalje in dosegel doktorat. Odkril je po njem imenovano »Molischevo reakcijo«, postal je Wiesnerjev asistent, potem privatni docent, nato profesor v Gradcu in kmalu nato profesor na nemškem vseučilišču v Pragi. 1897. mu je posebna cesarska podpora omogočila znanstveno potovanje na Javo.

25 let pozneje je bil dvorni svetnik, redni profesor anatomije in fiziologije rastlin na vseučilišču na Dunaju ter ravnatelj tamkajšnjega rastlinsko fiziološkega zavoda. Bilo mu je šestdeset let, ko so ga pozvali na cesarsko japonsko vseučilišče v Sendaiu. Ko se je vrnil na Dunaj, je postal rektor, a še se ni ustavil. V tretjič se je podal na dolgo pot, ko so ga 72letnika pozvali k Boseju v Kalkuto. Pred petimi leti so nekdanjega vrtnarjevega sina iz Brna izvolili za podpredsednika dunajske akademije znanosti. Njegovo znanstveno delovanje je ustavila sedaj smrt.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Purpurne gore pri Nankingu

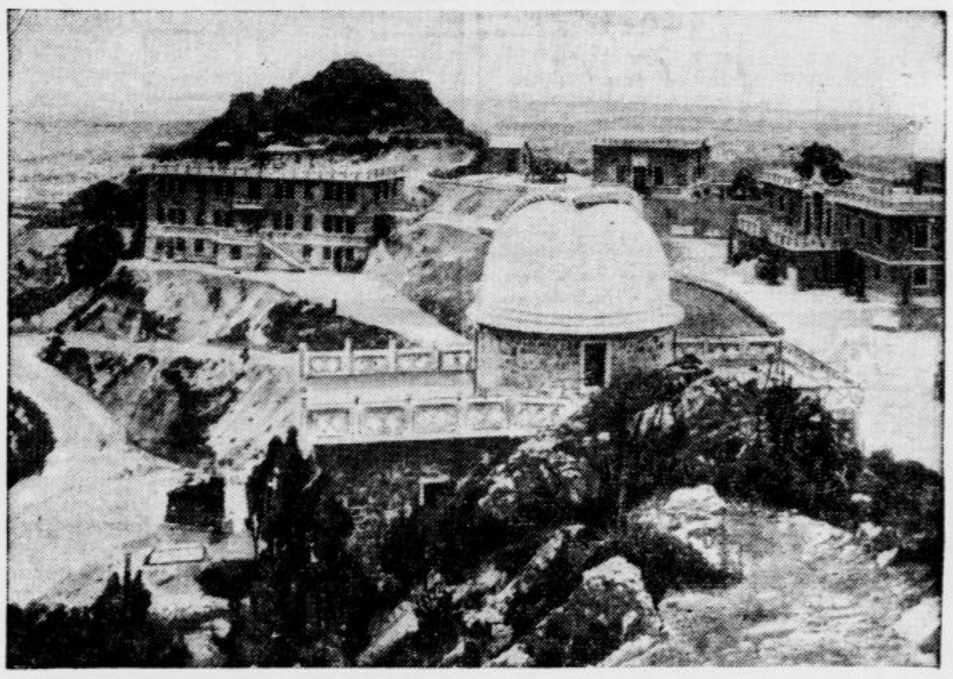

Purpurne gore pri Nankingu so ključ do kitajske prestolnice. Ko so jih Japonci prošli teden zasedli, so tukaj takoj razobesili svojo zastavo

Nesreča škotskega ekspresa

Največja železniška katastrofa zadnjih desetletij na Angleškem — Z brzino sto km na uro skozi gost snežni metež

Sobotni večerniki in nedeljski jutranji listi so že objavili brzojavna poročila o strahoviti železniški katastrofi, kakršne ne pomni zadnja generacija angleške zgodovine. V petek zvečer je na progi Edinburg— Glasgow blizu postaje Castlecary zavozil ekspresni vlak v drugi vlak. Takoj po nesreči je nastal kratek stik in je izbruhnil požar, da sta začela oba vlaka goreti. Odigravali so se pretresljivi prizori, posebno v vagonih, kjer so se vozili rodbinski člani, ki so bili namenjen na weekend.

Nad 150 železničarjev, zdravnikov in sanitejcev se je takoj po nesreči zbralo na prizorišču katastrofe. Pridružilo se jim je še mnogo prostovoljcev, ki jih je grozna vest ponoči dvignila iz postelj in privedla iz Edinburga v Castlecary. Reševanje ponesrečencev je bilo izredno težko. Pod zveriženimi železnimi in lesenimi deli razbitih vagonov so ležali ranjenci in umirajoči v položaju, ki se ne da opisati. Morali so razbitine sekati in žagati, da so ponesrečence lahko dvignili in vse to delo so opravljali v svitu velikih ognjev, na katere so nalagali lesene dele razbitih vagonov. Vsak avtomobil, ki je bil na vožnji proti mestu, so ustavili, in prisilili lastnika, da je naložil ranjence ter jih odpeljal v bolnišnico. Lahko ranjene so za silo obvezali in odpremili dalje z rešilnim vlakom.

Kako se je zgodila nesreča, trenutno še ni mogoče natančno izvedeti. Ugotovljeno je samo, da je vozil ekspresni vlak North Eastern Railways skozi silen snežni metež z viharjem. Strojevodja je drevil z brzino sto km na uro. Na progi pa je zavozil v ekspresni vlak, ki je obtičal sredi poti. Ne da se še dognati, če je strojevodja spregledal signal ali če signal sploh ni bil postavljen na »Stoj«. Ogromna lokomotiva edinburškega ekspresa je s takšno silo zavozila v zadnje vagone na progi stoječega vlaka, da je odskočila visoko od tal ter padla na lokomotivo stoječega ekspresnega vlaka šele ob stroju. Lokomotiva je potegnila za seboj vse vagone, ki so se kakor kača vzpeli kvišku. Strojevodja je zaradi sunka v prvem trenutku nesreče skoro nepoškodovan zletel s stroja na zemljo, kurjač pa se je ubil.

Po napornem reševanju so rešili izpod razvalin obeh vlakov 34 mrtvih in sto ranjenih. Starši so pri tej nesreči izgubili otroke, otroki pa starše, iskanje enih in drugih je bilo silno žalostno. Neki potnik iz Glasgowa, ki ga je sunek vrgel skozi okno vagona pripoveduje, da se je takoj lotil reševalnih del. Ko je nosil ranjence iz vagonov, je odkril v nekem oddelku tudi svojo mater, za katero ni vedel, da se vozi z ekspresom. Mati je bila le lahko ranjena. Mnogo potnikov v kupejih se je ubilo. Večina mrtvih in hudo ranjenih je iz Škotske. V nekem vagonu se je vozilo na dopust tudi 200 vojakov alpincev, ki so se pri nesreči precej pobili.

Točno plačuj »Jutru« naročnino
Varuj svojcem zavarovalnino

ANEKDOTA

Ludovik XIV. je bil nezadovoljen s svojim dvornim hlevarjem, ki je bil sebičen in bahav človek. Nekega dne ga je vprašal: »Koliko konj pa prav za prav imamo?«

»Veličanstvo,« je odgovoril hlevar, »nikoli jih nisem preštel.«

»Tako, nikoli jih niste prešteli in vendar ste dvorni hlevar? Izvrstno, gospod. Takoj mi jih seštejte in mi prinesite seznam. Konji potem ostanejo, a vi lahko odidete!«

VSAK DAN ENA

»To je že petič, da sem ji otel življenje!. . .«

(»College Humor«)

Kadar se govori o radiu, se misli takoj na

PHILIPS RADIO

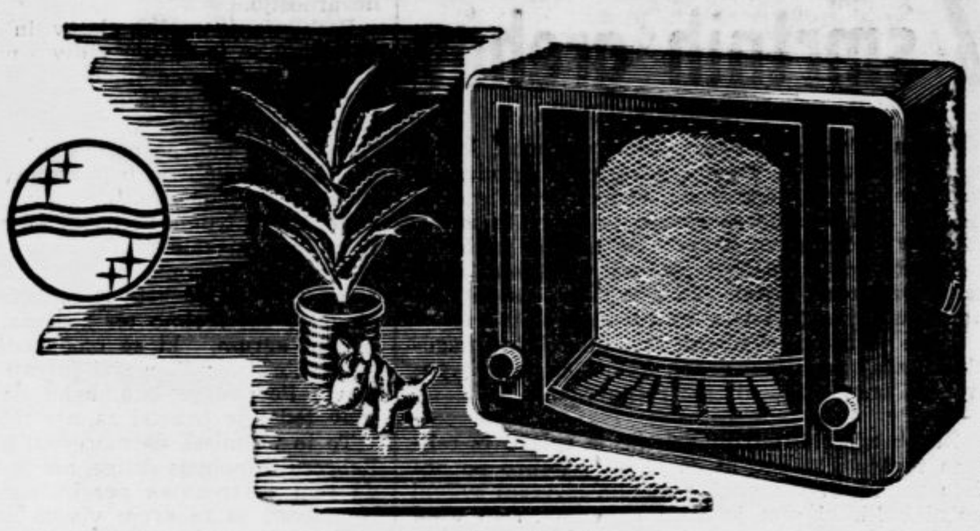

Vzrok za to so dejstva:

1. **Ker dobavljamo samo kvalitetno blago**
2. **Za izvanredno nizko ceno**
3. **Pod najugodnejšimi plačilnimi pogoji**
4. **Ker imamo veliko izbero tipov**
5. **Ker imamo izvanreden service**
6. **Ker smo največja radio industrija sveta**

Kulturni pregled

Stoletnica Janka Pajka

Danes poteka sto let, kar se je v Kaplji vasi (Sv. Pavel pri Preboldu nad Celjem) rodil Janko Pajk, poznejši slovenski kulturni delavec, filozof in kritik. V gimnaziji je bil učenec Davorina Trstenjaka in je tako preko njega prišel v stik s takrat še toplim ilirizmom. V slavistiki je bil na Dunaju Miklošičev učenec. Kot profesor je služboval v Gorici, Kranju in Mariboru, odkoder so ga za kazen ker se je bil zavzel za slovensko nižjo gimnazijo v Mariboru, premestili v Novo mesto. Pajk se je med tem bogato oženil in se je rajši odpovedal službi; postal je ravnatelj in nato lastnik mariborske Narodne tiskarne in urednik revije »Zora«. Ko mu je umrla prva žena, se je oženil s Pavlino Doljakovo iz Gorice, ki je znana v slovenski literaturi kot Pavlina Pajkova. Težkoče s tiskarno so ga zopet pognale v državno službo, vendar jo je kmalu znova obesil na klin, prodal tiskarno in se preselil v Gradec, kjer se je posvetil študiju filozofije, hoteč se habilitirati na univerzi. Tudi to mu ni uspelo in je tretjič nastopil državno službo, ki ga je kot profesorja zanesla v Brno in na Dunaj. L. 1887 je bil na dunajski univerzi promoviran za doktorja čiste filozofije. Umrl je v Ljubljani 7. novembra 1899. (Glej študijo Fr. Koblarja v SBL, VI zvezek).

Janko Pajk je bil nekoč dokaj znana in vplivna osebnost slovenskega kulturnega življenja, danes pa je njegovo delo po veliki večini že zastarelo in pozabljeno. Naj iz njegove obsežne publicistične delavnosti omenimo samo nekatere zanimivosti. L. 1864 je prvi primerjal Prešerna s Petrarko in ugotovil njuno notranjo zvezo, leto dni pozneje je prvi pri nas izdal izbrane srbske narodne pesmi s kratko srbsko slovnico. Zagovarjal je nasproti Dežmanovi slovensko-nemški kulturni orientaciji južnoslovansko jezikovno teorijo, ki jo je Fran Levstik zavrnil, nakar je predlagal srbohrvaščino kot znanstveni jezik, v ostalem pa je vneto in odločno zagovarjal slovenski jezik v uradih in šolah. Sodeloval je pri ustanovitvi Slovenskega Naroda in bil njegov politični člankar. Širil je liberalna načela, zagovarjal federalizacijo Avstrije kot protiutež Nemčije in se počasi približal konservativni struji. Izbor svojih političnih člankov je objavil v knjigi Izbrani spisi I. (Maribor 1872). Kot urednik revije »Zora« je objavil dolgo vrsto poučnih spisov. Tu se je spuščal tudi na polje literarne kritike, vendar njegova tekma s Stritarjem ni uspela, dasi je s svojimi članki dvignil včasih mnogo prahu. V osemdesetih letih je pridno sodeloval v »Kresu« kjer se je med drugim dokaj nerodno s svojega filozofskega vidika zaletel v Gregorčičeve poezije. Iz tujine je pošiljal krajše filozofske razprave in bil med prvimi, ki so pri nas orali njivo filozofske literature. Mnogo se je bavil z etičnimi vprašanji in je izdal na Dunaju knjigo »Praktische Philosophie«, v kateri obravnava predvsem etične in nravne zadeve človeka.

Janko Pajk je bil zelo agilen, vendar v marsičem nestanoviten, enostransko usmerjen kulturni delavec, ki je v svojem prizadevanju šel preveč na široko in premalo v globino. Čeprav je v svojem nedvomnem idealizmu žrtvoval narodni stvari mnogo energije in dela in čeprav se je vneto udejstvoval skoraj na vseh področjih tedanjega slovenskega javnega življenja, ni nikjer zapustil trajnejših sledi.

Bil je korenit narodnjak, ki je umel za narodno stvar tvegati eksistenco. V vsem je bil človek širokega obzorja — nemara preširokega za naše tedanje tesne razmere Iz zakona s Pavlino Pajkovo se mu je rodil sin Milan, ki je poleg raznih geografskih in drugih spisov objavil izčrpne življenjepise svojega očeta in matere.

Dr. Julius Kugy v slovenskem prevodu

Izvirnik življenjskega dela velikega alpinista dr. Julija Kugyja »Iz mojega življenja v gorah« je bil ob izidu deležen zaslužene pozornosti slovenske javnosti. Saj je ta tržaški Nemec zapel našim planinam toliko hvalnic, kakor dotlej menda še noben tujec. Spoznal je podrobno Julijske Alpe, preživel v njih mnoge ure, ki o njih priznava, da jih šteje med najlepše v svojem življenju. Zaradi tega je treba samo pozdraviti slovenski prevod dr. Kugyjeve knjige »Iz mojega življenja v gorah«, ki ga je pravkar izdala med svojimi rednimi publikacijami Planinska matica v Ljubljani (Dr. Julius Kugy, Iz mojega življenja v gorah. 8°, 232 str., s sliko dr. Kugyja in s številnimi ilustracijami na posebnih prilogah, oprema Eda Deržaja).

To vprav klasično delo alpinistične literature je poslovenila naša priznana alpinistka M. M. Debelakova, ki v uvodu utemeljuje, čemu ne prinaša slovenska izdaja celotnega besedila te knjige, marveč poleg obeh predgovorov samo prvi poglavji spisa »Gorska pomlad« in »Scabiosa Trenta«, vsa poglavja o Vzhodnih in Zahodnih Julijskih Alpah ter zadnje poglavje »V predgorju«. Ta izbor je odobril za slovensko izdajo tudi sam avtor.

Tako izbrano delo ni izgubilo svojih bistvenih značilnosti, alpinistične vrednosti in pesniške lepote. Nasprotno: v tej obliki se je samo še bolj približalo slovenskemu čitatelju in mu postalo bolj domače. Prevajalka je k temu pripevala še svoj delež: podvrgla je reviziji piščevo delno napačno ali vsaj netočno podano imenoslovje in dala tudi slovenski izdaji večjo zanesljivost.

Slovensko izdajo Kugyja bodo hvaležno sprejeli vsi prijatelji naših planin, prav posebno pa jo mora pozdraviti naša mladina, ki ji je v prvi vrsti namenjena in ki ni mogla spoznati izvirnika. S pričujočo izdajo Planinske matice je bila izkazana primerna pozornost avtorju, ki je kot tujec vzljubil našo zemljo in priznaval narodno originalnost njenega prebivalstva in ki je mnogo storil za spoznavanje njenih planinskih lepot. Z druge strani je ta izdaja vključila v našo planinsko literaturo delo, ki po svoji snovi spada vanjo.

Ni naša naloga, da bi podrobno navajali odlike te knjige ali se spuščali v njeno strokovno ocenjevanje. Opozarjamo nanjo kot na prikupen pojav, kot na knjigo, ki je po svoji vrednosti zavzela na našem knjižnem trgu dostojno mesto med knjižnimi novostmi sezone. Tudi okusna oprema je prispevala k temu.

Zapiski

SOŠOLCEM PISATELJA IVANA CANKARJA

Cankarjevo življenje na srednji šoli še ni opisano in bi bilo dobro, če bi to storil kdo ob času, ko brezdvomno živi še nekaj njegovih sošolcev. Cankar je bil pač že kot realec tako predan slovstvu, da se ne čudimo, če je pri maturi padel iz fizike... opozarja ravnatelj učiteljišča I. Dolenc (Mentor 1937/38, št. 3). Pregledal sem realčna izvestja in videl, da poznam toliko kot nič njegove vrstnike. V 7. razredu jih je bilo z avtorjem »Erotike« 37, vmes odličnjaki: Kajzel A., Prelovšek Mat. in Röthl M. — L. 1892/93. je imel Cankar v V. r. za nemščino Dr. J. Binderja, ki je na tem zavodu predaval ta predmet od l. 1878. in sestavil spomenico za 50 letnico realke v Ljubljani »Festschrift« 1902. Prof. Binder je dal za domačo nalogo nekaj po Goethejevem epu »Herman und Dorothea«. Naš Vrhničan — to mi je povedal njegov sošolec, g. Starin Franc iz Ljubljane — je zložil 80 heksametrov in ob popravi se je izrazil strokovni učitelj: »Ich hab' nicht gewusst, dass wir unter uns einen Dichter haben«. Dal mu je hvalno (lobenswert), odlično (vorzüglich) ni nikoli dajal... Prizadete gospode bi morda intervjuval kak poklicni novinar in bi svoje zapiske objavil za 20 letnico Cankarjeve smrti, 11. dec. 1938. A. Debeljak.

Boris Furlan o političnem nazoru T. G. Masaryka. V pravkar izišlem 11. do 12. zvezku »Slovenskega Pravnika« je objavljena na uvodnem mestu študija univ. prof. dr. Borisa Furlana »Politični nazor T. G. Masaryka«. S širokega filozofskega razgledišča riše pisec z jasnimi in čvrstimi potezami profil Masaryka politika in se zaustavlja s prodornim pogledom pri vseh poglavitnih problemih, ki jih je Masaryk reševal teoretično in praktično: pri pojmovanju države, svobode, demokracije, humanitete. Razprava prof. dr. Furlana je eden najboljših slovenskih prispevkov k masarykianam ob priliki smrti tega velikega Slovana in Evropca. V istem zvezku »S. P.« razpravlja univ. prof. Aleksander Maklecov o novem češkoslovaškem načrtu kazenskega zakonika iz l. 1937, dr. Fr. Ogrin o imuniteti senatorjev in narodnih poslancev, dr. Fr. Skaberne pa o osmem kongresu mednarodne unije odvetnikov. Mimo tega prinaša zvezek književna poročila in nadaljevanja svojih prilog.

Beograjske literarne nagrade. »Akademija sedmih umetnosti« v Beogradu je podelila svojo prvo nagrado v znesku 10.000 din pripovedniku Dušanu Radiću, ki je znan po svojih novelah in po romanu »Selo«. Nadalnje nagrade so prejeli: Borivoje Jevtić (Sarajevo) za novele in za dramo o Gavrilu Principu »Obećana zemlja«, lirik Milorad Panić in slikar Ivan Lučev.

A. Strašimirov umrl. Bolgarska kultura izgublja v zadnjem času kar zapovrstjo svoje odlične predstavitelje. Nedavno je umrl znani učenjak prof. dr. Asen Zlatarov, ki mu je sledila v večnost komaj tridesetletna bolgarska operna pevka Cvetana Tabakova, nato je umrl veliki pripovednik in dramaturg Jordan Jovkov, zatem pa v kratkem presledku pisatelja Dimitri Podmrzačov in Tihomir Pavlov. Pravkar je prispela z Dunaja vest, da je umrl v nekem sanatoriju Anton Strašimirov, eden izmed stebrov sodobne bolgarske literature. Pokojnik je bil zelo plodovit pisatelj. Zapustil je celo vrsto romanov, povesti, dram, znanstvenih razprav in literarnih študij. Bavil se je tudi s politiko. Najpomembnejša dela Strašimirova so romani: »Jesenski dnevi«, Žalostni časi«, »Kolo«, »Viseč most« in drame »Taščа«, »Volkodlak«, »Sužnji«, »Bena« i. dr. Truplo Strašimirova prepeljejo v Sofijo, kjer bo pokopan na državne stroške.

25 letnica največje češkoslovaške pisateljske organizacije. Danes proslavlja »Moravské kolo spisovatelů« v Brnu prvo četrtstoletje svojega obstoja. Iz družbe brnskih književnikov zrasla organizacija je v novejšem času prerasla lokalni okvir in združuje vse pisatelje, ki potekajo iz Moravske ali ki imajo z njo kakšno drugo tesnejšo vez. »Moravské kolo spisovatelů« je dandanes po številu članov največja pisateljska organizacija na Češkoslovaškem. Predsednik Kola je znani pesnik, avtor zbirke »Zpěvy na Jugoslavii«, senator Jaroslav Marcha, tajnik, zvesti prijatelj in spoznavalec naše literature dr. Rajmund Habřina in blagajnik pisatelj ing. Mirek Elpl, ki je posvetil Jugoslaviji zbirko lirične proze »Města na pobřeží«. Tako so trijen vodilni funkcionarji kola vneti prijatelji naše zemlje in našega naroda. »Moravské kolo spisovatelů« izdaja spise svojih članov in ima poleg založništva tudi knjigarno v Brnu, kar je znak zdravega čuta za pisateljsko samopomoč. V novi knjižnici tega društva so doslej izšle novele Vojteha Martinka, roman Iindřicha Spáčila, življenjepisni roman izumitelja strelovoda Diviša iz peresa Jaroslava Humbergerja, roman R. Bojka in dve dramatski pesnitvi M. Elpla in R. Habřine o Marcu Polu in Silviju Pellicu. Nadalje izdaja ta pisateljska organizacija mesečnik »Kolo« (urednika dr. A. Veselý in dr. R. Habřina). V proslavo 25 letnice obstoja in uspešnega razvoja MKS izide poseben zbornik, h kateremu kakor tudi k delu in edicijam tega društva se ob priliki še vrnemo. Agilnim brnskim književnikom, ki kažejo toliko zanimanja za Jugoslavijo in našo literaturo, čestitamo k jubileju in želimo MKS še obilo nadaljnih uspehov.

Iz češke književnosti. Najboljši češki roman zadnjega časa, Karla Čapka »Prvni parta«, ki je izšel pri Borovem v Pragi, je dosegel v teku nekaj tednov pet izdaj. — Pri Melantrichu v Pragi so izšle v zadnjem času sledeče pomembnejše knjige: Pesniški zbirki Jaroslava Seiferta »Zbogom pomlad« in »Osem dni« (posvečena T. G. M.); slednja je dosegla v dveh mesecih štiri izdaje. Dalje zbirka pesmi Jana Zahradnička »Pozdrav soncu«. Iz esejistične in kritične literature je ta založba izdala dve knjigi spisov pokojnega F. X. Šalde in sicer poleg 4. izdaje znane zbirke »Duša in delo« novo knjigo z naslovom »Literarno-zgodovinske in kritične študije«. Splošno pozornost vzbuja tudi monumentalna izdaja te založbe »Zgodovina človeštva«, čije tretji zvezek je izšel nedavno. Toplo priznanje kritike vzbuja nov prevod Puškinovega »Evgenija Onjegina«, ki je izšel kot tretji zvezek Melantrichove izdaje Puškina. Prevod je mojstrsko delo pesnika Josefa Hore. — Založba Fr. Borový je izdala pomembno esejistično zbirko Otokarja Fischerja »Beseda in svet«, ki vsebuje razne eseje in druge sestavke s področja češkoslovaške, romanskih in germanskih literatur ter se dostojno pridružuje prejšnji esejistični zbirki avtorja, ki je znamenit germanist, kritik, pesnik in gledališki strokovnjak. — Pri isti založbi je izšel novi roman A. M. Tilschove »Pri modrem petelinu«. Dalje je tu izšel monumentalni »Slovar češkega jezika« v dveh knjigah, delo Váše in Frávnička, ki se uvršča med najpomembnejše češke književne novosti zadnjega desetletja, ker kaže vso mogočno besedno bogastvo sodobnega češkega jezika. — Moravsko pisateljsko kolo v Brnu je v zadnjem času izdalo knjigo Mirka Elpla in Rajmunda Habřine »Junaške bolesti«. Prvi pesnik je obdelal v dramatski obliki tragedijo Benečana Marca Pola, o katerem je nedavno izdal uspešni roman, drugi pa trpljenje Silvia Pellica v avstrijski ječi na Špilberku (Brno). Dve življenjski usodi sta našli dva fino čuteča pesniška oblikovalca. — Znana pisateljica Maria Majerova je spisala krasen potopis po Češkoslovaški z naslovom »Izlet na Češkoslovaško«. Knjiga je izšla že prej v francoskem prevodu. — Mil. Hysek je izdal knjigo spominov K. Sabine, libretista Smetanove »Prodane neveste«, ki so ga razmere vrgle v sramotno službo avstrijske policije.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Torek, 14. t. m. zaprto. (Gostovanje v Celju: Firma)

Sreda, 15. t. m. Šimkovi. Red Sreda.

Četrtek, 16.: Bela bolezen. Red B.

Petek, 17.: ob 15. Firma. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah od 14 Din navzdol. Izven.

Veseloigra »Šimkovi« ima namen razvedriti gledalca, ter mu nuditi veder oddih. Situacijska komika, dialogi in ves zaplet dejanja so prav posrečeni in zabavni.

Prihodnja novost v Drami bo komedija francoskega pisatelja Bourdeta, »Svedrovci« (»Fric-Frac«). Dejanje kaže dva mlada parčka: Renee, hčerko pariškega zlatarja (Mira Danilova) in v njihovi trgovini uslužbenega Marcela (Daneš), mladega vlomilca Joa (Sancin) in dekle iz njegovih krogov, Loulou (Severjeva). Vlomilski par skuša vlomiti v zlatarjevo trgovino, kar pa se po zapletenih okoliščinah ponesreči. Dejanje kaže pariško okolje, trgovino zlatarja, kavarno, kjer se shajajo temni elementi, Loulouino sobo, je jako pestro, zaplet zanimiv, dialogi duhoviti in lahkotni. Režira inž. Stupica.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Torek, 14.: Lucija di Lammermoor. Red B. Gostujeta gdčna. Župevčeva in g. Manoševski iz Zagreba.

Sreda, 15. t. m. Gorenjski slavček. Red A.

Četrtek, 16.: Ančka. Red Četrtek.

Donizettijeva izredno melodiozna opera »Lucia di Lammermoor« s sodelovanjem bivše članice opere gdčne. Župevčeve v naslovni vlogi, in g. Anatolom Manoševskim, tenoristom zagrebške opere, v partiji Edgarja. G. Gostič ne more nastopiti, ker je zaposlen v Zagrebu. G. Manoševski je odličen član zagrebške opere in je pred leti gostoval v naši operi v vlogi Fausta. Ostala zasedba glavnih vlog je: Španova, Francl, Kolacio, Petrovčič. Dirigira in režira ravnatelj Polič.

Gorenjski slavček, v novi predelavi ravnatelja Poliča. Zasedba je premierska z gospo Vidalijevo, gospo Poličevo, go. Španovo ter z gg. Betettom, Franclom, Jankom, Banovcem in drugimi. Važno vlogo ima tudi baletni zbor. Opera je polna prelepih Foersterjevih melodij, posebno opozarjamo tudi na velike ansamble. Dirigira ravnatelj Polič, režira prof. Šest.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 13.: Pod to goro zeleno. Red C.

Sreda, 14.: Lopovščine. Red B.

RADIO

Torek, 14. decembra.

Ljubljana. 11.00: Šolska ura: Od dogodka do časopisa (g. L. Mrzel). — 12.00: Slavni možje (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Nova priredba Foersterjeve opere »Gorenjski slavček« predava ravnatelj opere g. Mirko Polič). — 18.40: Problem demokracije (univ. prof. dr. A. Gosar). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Zabavni zvočni tednik. — 20.00: Zborovski koncert slovenske glasbe (zbor »Sloge«). — 21.00: Wurliške orgle (plošče). — 21.15: Lahka godba Radijskega orkestra. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Zvoki v oddih (Radijski orkester).

Sreda 15. decembra

Ljubljana 12: Plošče po željah. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Vreme, borza. — 18: Mladinska ura: Glasbeno oblikoslovje (dr. A. Dolinar). — 18.40: Davjne olajšave (dr. Vladimir Murko). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila.—19.30: Nac. ura. — 20: Prenos opere iz Nar. gledališča. V odmorih: Glasbeno predavanje (g. Viliko Ukmar), ter napoved časa, vreme, poročila, spored.

Beograd 17.05: ečio, narodne pesmi, orkester. — 20: Plošče in humor. — 21.30: Narodna glasba. — 22.15: Komorne skladbe. — **Zagreb** 17.15: Klavirske skladbe. — 20: Prenos opere iz Ljubljane. — **Praga** 19.25: Vojaška godba. — 20.15: Spevoigra. — 21.45: Lahka in plesna muzika s plošč. — **Varšava** 19.20: Otroške pesmi. — 20: Plošče. — 21: Chopinove klavirske skladbe. — 22.10: Mešan program. — **Dunaj** 21: Koncert orkestra. — 16.05: Lahka glasba s plošč. — 17.20: Pevska ura. — 19.25: Ura poskočnega ritma. — 20: Literaren program. — 21.30: Lahka godba orkestra. — 23: Ura hrvatske glasbe. — **Berlin** 19.10: Vedra muzika. — 20: Koncert Brucknerjeve glasbe. — 21.30: Valčkova ura. — 22.30: Stara in nova plesna muzika. — **München** 19.15: Plesni pouk. — 21.30: Koncert orkestra mandolin. — 22.20: Komorna glasba. — 23: Lahka in plesna muzika. — **Stuttgart** 19.15: Lahek koncert za delopust. — 20.15: »Stara koračnica«. — 21: Mladinski koncert. — 21.30: Španski balet. — 22.30: Orkestralni koncert. — 24: Nemška romantična opera.

Iz Ptuja

j— **Zvočni kino Ptuj.** V sredo 15. t. m. in četrtek 16. t. m. obakrat ob 20.: Žene vladajo (Weiberregimment). V glavni vlogi Heli Finkenzeller, Erika von Thelmann, Oskar Sima, Teodor Danegger. Kot dodatek predvajamo ob sredah in četrtkih Alfa kulturni film.

j— **Dramatično društvo** pripravlja za prihodnji čas krstno predstavo slovenske igre »Domačijo«, ljudsko zgodbo v treh dejanjih. Nastopijo naši znani igralci.

Zahvala

Vsem, ki ste nas ob izgubi našega predragega soproga in očeta, gospoda

JOŽA TOMŠE—SAVSKIDOL

PODMARŠALA V POKOJU,

tolažili, počastili njegov spomin, ga obsuli s cvetjem in spremili na zadnji poti, izrekamo svojo globoko in iskreno zahvalo.

ZEMUN, 13. decembra 1937.

JOŽEFA TOMŠE, rodbini PRETNAR in TOMŠE

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Dotrpel je naš ljubljeni soprog, preskrbni oče, stari oče, brat, stric in tast, gospod

LUKA ŠETINA

DIMNIKAR. MOJSTER IN POSESTNIK

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, dne 15. t. m. ob 2. uri pop. iz hiše žalosti Jelovškova ul. 2, na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 13. decembra 1937.

AVRELIJA, soproga;
RAJKO, sin, s soprogo in vnukinjo
STANA, MILENA, DRAGA, hčerke
ter ostalo sorodstvo.

Nenadoma je danes preminul naš dobri soprog in oče ozir. tast, gospod

IVAN HUDNIK

SPREVODNIK DRŽ. ŽEL. V POKOJU

K večnemu počitku ga spremimo v torek, dne 14. t. m. ob pol 16. uri iz doma žalosti Beljaška ul. 26, na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 13. decembra 1937.

Marija, soproga;
Josipina, hči; Adolf, Albin, Drago in Stanko, sinovi s soprogami.

Felice Natale: 36

7 smrtnih grehov

Povest iz Casanovovih dni

»Takšna glivica je, Prevzvišeni, plesnoba, kakor se izraža ljudstvo v svoji govorici — glivica, ki se časih zaradi vlage v cerkvi razvije na gnijoči hostiji. Ni prvič, da so opazili ta pojav in ga izrabili v večjo slavo božjo. Če hočete, ga lahko razlagate kot milost, ali pa tudi kot kazen... To mi je prišlo na misel, ko sem slišal da se vam hoče Judinjinega telesa in njenega zlata. .«

In že je izginil. Vzdignil sem bil roko k blagoslovu, zdaj pa nisem vedel, kateri ga je bolj potreben: on mojega ali jaz njegovega.

— — — — —

Že ob zgodnji jutrnji uri me je splašil iz rahlega spanja škandal, ki ga je bil Lorenzo po načrtu pripravil. V mehki, z zlatom izvezeni svileni nočni halji, ki sem jo nosil tista leta, sem vstal in stopil k visokemu obokanemu oknu svoje bogato opravljene spalnice, ki je bilo zaradi soparnosti kampanijskega poletja na stežaj odprto, tako da je mehka sapa prinašala vanjo sladki vonj cvetočih pomorančevcev s škofovskega vrta.

Hrup, ki mi je buhnil v ušesa, je bil podoben naraščajočemu bučanju morskih valov, kakor ga slišiš od daleč, kadar se bliža nevihta. Človek misli na ladjo, ki je v stiski, in hvali visoko Modrost, da mu je samemu prizanesla obupni boj z nevarnostjo.

Preklinjanje moški glasov in vreščeče bevskanje žensk se je zlivalo v divjo mešanico, in strašna poročila, ki sem jih bil šele pred nekaj dnevi bral o izgredih pariške drhali, so mi nehote spet oživela v spominu.

Na mestu mojega posvečenega delovanja, v kraju, čigar središče je bila škofovska palača, je bil očividno zavladal ljudski gnev, in zdelo se mi je, kakor da bi truma besnežev od minute do minute rasla in pritiskala proti meni.

Tedaj je mahoma preglasil divje razgrajanje rezek in bolesten krik iz ženskih ust. Nagnil sem se daleč skozi okno ter zagledal pod zimzelenim listjem agrum, ki so omejevale moj vrt proti Montefiorkini vili, v sivi jutrnji svetlobi belo postavo. Podoba je bilo, kako da bi bežala, kajti prav tedaj je priletel za njo težek kamen.

To in pa misel, da more biti preganjanka samo Rebecca in nobena druga, me je tolikanj prevzelo, da sem za trenutek pozabil vsaktero previdnost. Ne meneč se za svoje visoko dostojanstvo in za možnost, da me verniki vidijo, sem pograbil plašč, ki je ležal na posteljnem stolu, se zavil in odhitel na vrt.

Ura je bila še tako zgodnja, da nisem nikjer na hodnikih palače srečal služabnika. Tako sem neopažen prišel do vrat, ki so v pritličju vodila iz bralne dvorane na teraso.

Odtod sem kmalu pridirjal na kraj, kjer se je bila Rebecca nalik senci iz podzemlja mahoma pokazala mojim očem in spet izginila. Tu sem našel v travi pod pomorančevci nezavestno, iz zevajoče rane na čelu krvavečo ženo in jo na močnih rokah, kakor da bi se bil petdesetletnik mahoma izprevrgel v mladeniča, po isti poti, kakor sem bil prišel, odnesel v svojo spalnico v škofovski palači.

To nepremišljeno dejanje, ki mu je škofija dolžnica za svoj brezprimerni razcvet pod mojim uradovanjem, je bilo posledica trenutnega sklepa in delo nekaj minut; kajti zavedel sem se šele, ko mi je ležala nezavestna Judinja na paradni škofovski postelji pred koprnečimi očmi.

Z utripajočimi žilami in žarečim pogledom sem tu zrl na prelepo nejevernico, ki je bila prava Jahvejeva mojstrovina. Rdeči curek, ki ji je uhajal izpod višnjevočrnih pramenov bogatih las in polzel z marmornatega čela po licu in grlu, proti napol razgaljenim, alabastrnobelim prsim, je bil nekaj minut edini znanilec življenja, ki je že tlelo v njenem otrplem telesu.

Nazadnje sem se odtrgal od tega pogleda in se počasi opametoval. Vzel sem eno tistih tankih lanenih rut, s katerimi sem si med pridigo vpričo zbranih vernikov brisal obraz in oči, ter iz kovane bakrene ročke vlil mrzle vode v kristalno skledo, ki mi je služila za umivalnik. Ko sem ji primešal kisa, sem napravil pravilen obkladek in ga položil Rebeki na čelno rano, da bi ji ustavil kri.

In res! Moje roke menda še niso bile izgubile stare čarodejne moči; krvavi izvirek je jel počasi usihati, in še preden sem četrtič premenil obkladek, je ženska odprla dvojico temnorjavih, mandeljastih oči, in kakor dih se je oglasilo iz njenih ust vprašanje: »Kje sem?«

Tedaj sem se spomnil pozlačene steklenke z rezko vonjalno soljo, ki mi jo je bil nekoč Carbonetti, vatikanski telesni zdravnik, priporočil za takšne primere, in sem z njo do dobrega zbudil Rebecco v življenje in v sedanjost.

»O, ti hudobneži!« To je bila po tistem tesnobnem vprašanju njena prva beseda. Nato je umolknila, očividno vsa prestrašena, in se z zbeganimi očmi ozrla po prostoru, ki se je lesketal od zlata.

Zdelo se mi je, da zdaj Rebecca s precejšnjo težavo zbira svoje misli in išče mostu, ki bi jo povedel iz nedavnih strašnih dojmov čez brezno nezavesti v to zagonetno sedanjost.

In mahoma je zajecljala: »O, moj Bog, saj krvavim, ranili so me!«

Privzdignila se je v moji postelji in si z lahno rdečico na licih potegnila vogal belega oblačila čez levo grud, ki je bila nalik snežnobeli žogi radovedno ušla izza nežne tkanine.

Zveza med dogodki mi je postajala jasna.

»Sredi noči so vas napadli, signora,« sem dejal.

Njenemu duhu se je zdaj menda vrnil spomin na strahoto, ki jo je bila preživela.

V pretrganih stavkih in z zmedenimi besedami, ki sem jih moral šele sam spravljati v sklad, je jela Rebecca Montefiore pripovedovati, kaj se je bilo zgodilo. Po njeni pripovesti sem si sestavil potek dogodkov takole:

Služba dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mehanika

za pisarniške stroje z večletno prakso za službo v delavnici in zunaj iščemo za takoj. Ponudbe z navedbo plače na podružnico Jutra v Mariboru pod »Mehanik«. 31178-1

Viničar

dobi službo. Pogoji: zdrav, marljiv, oženjen, vajen tudi živinoreje in sadjereje. Pismene ali ustmene ponudbe: Dr. Fr. Kolterer, Rogaška Slatina. 31230-1

Vezalko cvetlic

in raznašalko, sprejmem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 31483-1

Brivskega pomočnika

kompanjona s kavcijo, takoj sprejmem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 31476-1

Natakarico

pridno in pošteno sprejmem takoj. Predstaviti se: Mestni trg št. 13, Grajska klet. Služba stalna. 31487-1

Postrežnico

za jutranji in popoldanski čas, sprejmem. Gajeva 8, III. levo. 31466-1

Služkinja

zanesljiva, poštena in urna, dobi takoj službo. Verstovškova 27 (Mirje) levo od tobačne tovarne. 31470-1

Služba išče

Vsaka beseda 50 par, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din; najmanjši znesek 12 Din.

Blagajničarka

20-letna simpatična išče službo prodajalke skladiščnice ali manipulantinje v katerekoli ljubljanskem podjetju. Dopise prosi na ogl. odd. Jutra pod šifro »Blagajničarka 500 do 600 Din«. 31473-2

Damski frizerski pomočnik

izučen trajne, vodne in železne ondulacije, — išče službe. Naslov: Ivo Spernjak, Celje, Glavni trg 18. 31490-2

Brivski pomočnik

dober delavec, bubištucer, išče službo v Ljubljani. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 31486-2

Vajenci(ke)

Mlado učenko

katera se želi učiti petja in igranja, sprejmem v damsko kapelo. Lahko se javijo tudi dve. Kapelnica Mila Ivančič, Hotel Novak, Daruvar. 31488-44

Pouk

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Strojepisni pouk

Večerni tečaji, oddelki od pol 7. do 8. in od pol 8. do 9. ure zvečer. Vpisovanje dnevno od pol 7. do 8. ure. Na razpolago 25 najrazličnejših pisalnih strojev. Christofov učni zavod, Domobranska c. 15. 31474-4

Prodam

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Patent »Kraljica peči«

ki se naloži le enkrat dnevno in greje vse dan, je v zalogi pri A. Sementič in drug. Ljubljana, Miklošičeva cesta 15 31050-6

Prodam

hrastovo pisalno mizo, 1 pisalni stroj in mizico za istega. Škafar, Boršnikov trg. 31357-6

Za polovično ceno

oddajamo krokuse, hijacinte, tulipane, narcise, anemone, zlatice irise in scile. Sever & Komp., Ljubljana. 31479-6

Relief Jugoslavije

prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Relief«. 31492-6

Leica model B

z Elmarjem, dobro ohranjen, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 31469-6

Veliko lestvo

dvodelno, na kolesa, — za elektroindustrijo ali ognjegasce poceni prodam. J. Repše, Ljubljana, Tesarska ulica 7. 31126-6

Filatelija

Cenik znamk za l. 1938

vsebuje še vse serije znamk Bosne, Črne gore, Jugoslavije, Srbije Din 3 v znamkah. Izidor Steiner, Masarykova 15, Zagreb. 31477-39

Stroji

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Šivalni stroj

malenkostno rabljen, okroglim čolničkom, šiva naprej in nazaj za nizko ceno naprodaj v NOVI TRGOVINI, Tyrševa 36. 31423-29

Elektromotor

za 45 HP 110 Volt, sistem Ganz, naprodaj. — Informacije Josip Zeling Vukovar. 31405-29

ČRNILNIK KI JE UVEDEL VIDNO ZALOGO ČRNILA

PARKER VACUMATIC je bil prvi, ki je pokazal svetu vidno zalogo črnila. Mnogi so poizkusili, da bi ga v naglici posnemali in prehiteli, a nobenemu se to ni posrečilo. Danes je VACUMATIC še vedno edini črnilnik v nalivnem peresu s popolnoma vidno zalogo črnila.

Samo PARKER VACUMATIC nudi vse naslednje prednosti:

- vidna zaloga črnila *v celoti*—in ne samo v zadnjih ostankih črnila.
- 14 prejšnjih sestavnih delov je odstranjenih, da se je dobil prostor za 102% večjo zalogo črnila, ne da bi se pri tem format povečal. Z vsako napolnitvijo je dosežena tako dvakrat daljša uporabljivost.
- mehanizem je vdelan v zgornjem delu črnilnika, *kjer ne more priti v stik s črnilom in kjer je oksidiranje ali razkrajanje onemogočeno.*
- edinstveno zlato pero, ki nikdar ne praska, z oblogo iz platina in precizno konico. / STANDARD modeli imajo navadna zlata peresa.

ČRNILNIK: Din. 75.—-450.- PRIKLADNI SVINČNIK: Din. 250.- 350.-

Parker VACUMATIC

NOTTER I DRUG, GUNDULIĆEVA ul 5, ZAGREB.

Radioval d. z o. z., Dalmatinova 13, Ljubljana

Singer in Pfaff

skoraj novi šivalni stroji, pogrezljivi, po zares nizkih cenah naprodaj pri Promet, (nasproti križanske cerkve). 31480-29

Živali

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pristnega volčjaka

hudega čuvaja prodam. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 31464-27

Glasbila

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

V skladišču Ranzinger

Masarykova cesta 19, se poceni proda več vrst večjih in manjših popolnoma novih gramofonov in plošč. Cena Din 600 do 900. Priporočljivo za gostilne. 31484-26

Dragocenosti

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah

ČERNE - juvelir

Ljubljana, Wolfova ul. 1

INSERIRAJ V „JUTRU"!

Les

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Bukove late

kvadrataste 20 X 20 mm, dolžina 65 in 80 cm, iz čistega zdravega lesa kupimo vagonske množine. Ponudbe na tovarno J. Vidmar Savlje 18 p. Ježica. 31472-15

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne knjižice

raznih denarnih zavodov OBVEZNICE, BONE, VREDNOSTNE PAPIRJE RAZNE BANČNE IN DRUGE TERJATVE se kupujejo stalno po najvišji ceni in takoj šnjem izplačilu v gotovini. Trg. ag. bančnih poslov **Alojzij Planinšek** Ljubljana, Beethovnova 14/I, telefon 35-10. 39-16

Inkaso

in izterjevanje terjatev in dolgov izvršuje sigurno in uspešno Inkaso-zavod, Ljubljana, Kolodvorska 47. 31467-16

Obrt

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Slava Gril

Kreme in knjige o kozmetiki. Cesta na Rožnik 29. 31485-30

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Večje število parcel

ko: eksov posestev gozdov trgovskih in stanovanjskih hiš ter vil ima naprodaj gradben strokovno izobražen posredovalec KUNAVER LUDVIK cesta 29. oktobra 6. Telefon 27 33. Pooblaščeni graditelj in sodni cenitelj za vse brezplačno na razpolago 69-20

Stanovanje odda

Enosob. stanovanje

lepo, s pritiklinami solnčno in suho, oddam takoj ali 1. januarja. Ribniška ulica 27, Moste. 31475-31

Dijaške sobe

Dijaka srednješolca

sprejme učitelj v vso oskrbo, center mesta. — klavir, kopalnica. Pomoč pri učenju, nadzorstvo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 31379-22

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Lepo sobo

z elektriko in parketom — oddam solidni osebi. Ogled od 16. dalje. Mestni trg 17/II., vrata 8, od 14. ure dalje. 31476-33

Sobo

opremljeno ali prazno, takoj oddam v centru. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 31489-26

Opremljeno sobo

oddam v centru eni ali več osebam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 31491-26

Opremljeno sobo

s posebnim vhodom, oddam takoj starejši gospodični. Stari trg 32 31465-33

Informacije

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Informacije

privatne, rešerši, opazovanja itd. izvrši strogo diskretno Informacijski zavod, Ljubljana, Kolodvorska 41. 31468-31

Opozorilo

Spodaj podpisana tem potom opozarjam vsakogar da Stanko Jerai ni več upravičen skleniti naročila ali karkoli za našo tvrdko. Franjo in Mara Šoper, — Hrastnik. 31268-31

Dopisi

»16. XI.«

Hrepenim po svidenju. Žal Te v soboto ni bilo. 31478-34

Razno

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Novi modeli

zimske suknje, nepremočljive Huberrus plašče, obleke, perilo i.t.d. prodajamo še vedno z znatnim popustom

PRESKER, Sv. Petra cesta

Za Božič

zelo primerna darila najceneje

Snoj Josip

manufaktura

Tyrševa c. 17.

Kupujte domače blago

Nova SURE GRIP GUMA

za osebne, tovorne vozove in avtobuse

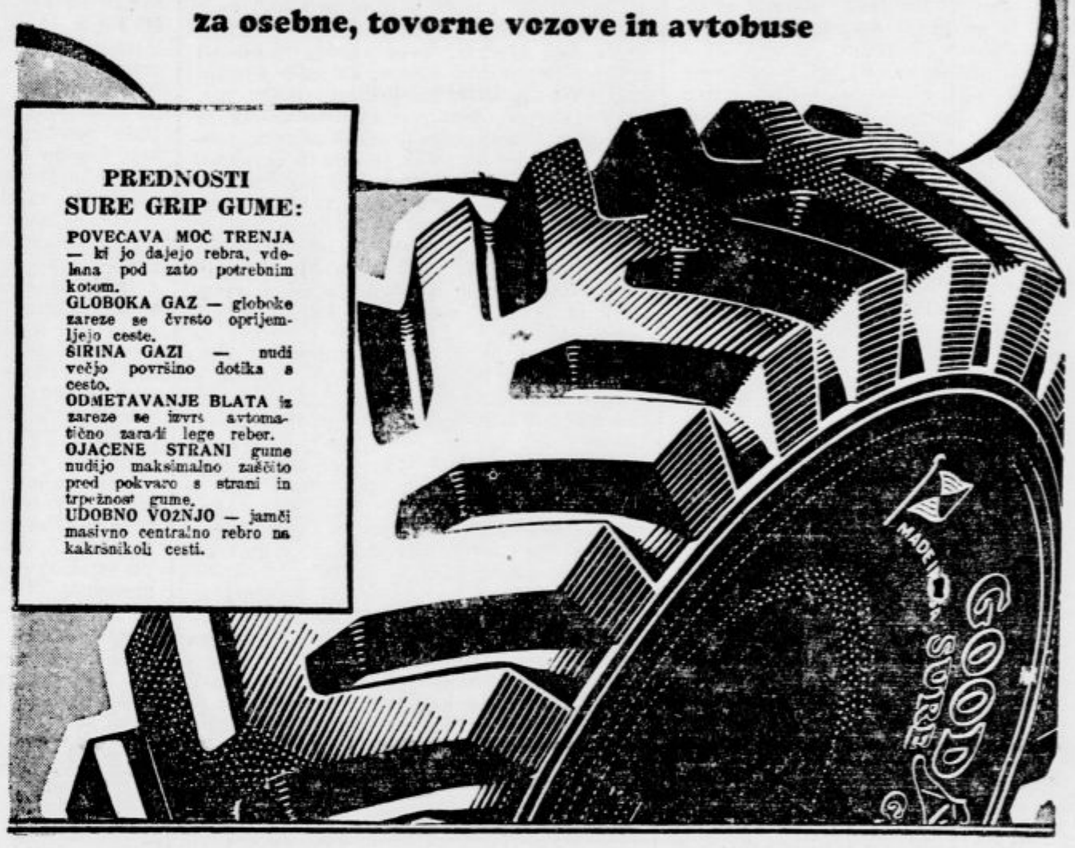

PREDNOSTI SURE GRIP GUME:

POVEČAVA MOČ TRENJA — ki jo dajejo rebra, vdelana pod zato potrebnim kotom.
GLOBOKA GAZ — globoke zareze se čvrsto oprijemljejo ceste.
ŠIRINA GAZI — nudi večjo površino dotika s cesto.
ODMETAVANJE BLATA iz zareze se izvrši avtomatično zaradi lege reber.
OJAČENE STRANI gume nudijo maksimalno zaščito pred pokvaro s strani in trpežnost gume.
UDOBNO VOŽNJO — jamči masivno centralno rebro na kakršnikoli cesti.

Brez drsenja, brez polzenja, brez verig!

Zdaj lahko odvržete svoje verige in prepričani boste, da vam voz ne bo nikoli več obtičal v blatu in snegu.

Poglejte globoke zareze z rebri in predočite si glavne prednosti te gume za gladke ulice kakor tudi za spolzke, blatne in snežne ceste.

Kakor vse ostale »GOODYEAR«-ove gume, SURE GRIP je tudi izdelana iz znamenitega patentiranega SUPERWIST Cord-platna, ki daje posebno jakost in ojačeno sigurnost proti škodljivim udarcem ceste.

»Goodyear«-ova SURE GRIP guma KRČI SAMA SEBI POT skozi blato in sneg.

GOODYEAR

Več sveta se vozi na gumah Goodyear kot na gumah katerekoli druge znamke.

GLAVNO ZASTOPSTVO

W. H. SMYTH

BEOGRAD, Miloša Velikog ul. br. 3, Telefon: 23-379, 25-871

ZAGREB, Gundulićeva ulica broj 15, Telefon: 27-82

G. Th. Rotman:

Gospod Kozamurnik postane umetni jahač

76

Nu, kmalu je videl, kaj. Ignacij namreč ni bil sam; s seboj je imel večerjo, ki jo je bilo posulo izprhano apno in jo storilo neužitno. »Če se vam zdi apno tako dobra jed, ga kar sami požrite!« se je zadrl in pritisnil gospodu Kozamurniku krožnik na obraz.

ODDAJA LOVA.

Dne 15. decembra 1937 ob 9. uri dopoldne pri sreskem načelstvu v Kamniku, v najem

občinsko lovišče bivših občin, Šmarca, Homec in Jarše

v izmeri 800 ha. Izklicna cena Din 2.000.—.

Lovišče je eno najlepših v Kamniškem okraju, ter se na njem nahajajo 4 železniške postaje. Ker so ugodne prometne zveze, je lov zelo ugoden, tudi za lovce, kateri bi se vozili z vlakom.

OBČINA HOMEC

†

V neizmerni žalosti nas je danes 12. decembra 1937 za vedno zapustila naša predobra mamica, hčerka, sestra in teta, gospa

Ivanka Jeglič

roj. Avsenik

posestnica in gostilničarka v Begunjah

v starosti 45 let, previdena s sv. zakramenti.

Pogreb nepozabne mamice bo v torek 14. decembra 1937 ob tretji uri popoldne.

BEGUNJE, 12. decembra 1937.

Žalujoča hčerka in ostalo sorodstvo

Kdor oglašuje ta napreduje!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.